پاشکۆی ژمارە ٦١٩

هاوکاری

6 جەژنی سوپا
جەژنی گەل

Institut Kurde de Paris

لەووتە مێژووییەکانی س
سەرفرازمان ص

● بۆ داکۆکی کردن لەشەرەفی عیراق و سەربەخۆیی ((

بۆ داکۆکی کردن لە شەرەفی عیراق و سەربەخۆیی و بەرژەوەندییە زیندووەکانی دەبوو کاری پێویست ئەنجام بدرێت بۆ بەر پەرچدانەوەی دەستدرێژی‌کەران کە لە نەزانین و بێ‌گوێیی و ڕقی ڕەشیاندا خنکاون .. دەبوو شمشێری عیراقی و شمشێری عەرەبی .. شمشێری عەلی و .. خالد و .. سەعد .. قەعقاع بەرز بکرێتەوە.. بۆ ئەوەی لەم تاقمە ستەمکارە بدات و دەرسێکی مێژوویی نوێیان پێدابدات .. نەبەردی قادسیەی تێدا بگێرێتەوە کە لووت‌بەرزیی کیسرای تێکشکاند و ئالای ئیسلامی زۆر بڵند کردەوە لە قەڵەمڕەوەکانی ناوچەکەدا و بە سەر دیاردەکانی کفر و دەستدرێژی و نەزانیندا سەرکەوت .

وەك ئەوەی لە زەین القوس و لە سیف سەعد کردمان .. ئەوا ئێمە کوتوپڕی نەچووینە سەر دوژمن ئەگەر چی کوتوپڕی کارێکی ڕەوایە لە کارەکانی جەنگ سەبارەت بەرەو ڕوو وەستانی دەستدرێژی کردن بەڵکوو بە ئاکاری بەرز و لێپرسراوێتیی توند و تیژ ڕەفتاری کرد ئەوە بوو ئاگادارمان و وریامان کردنەوە بەر لەوەی دەست بووەشێنین .. کاتێکیش وریاکردنەوە و ئاگادارکردنەوە سوودیان نەبوو فەرمانمان بە سوپای ئازاماندا بەرەنگاری ئەم تاقمە.. میراتگرانی کیسرا و .. مەجووسییەکانی سەدەی بیستەم ببنەوە .. بۆ ئەوەی بە توندی بیانڕەتێنن .

ئەی عیراقییە نەبەردەکان و ئەی عەرەبە ئازاکان لە هەموو شوێنێك هەن ئەمەیش ئەو کارە بوو کە هێزە چەکدارەکانتان ئەنجامیاندا .

ئەوە بوو هێزەکانمان بەرەنگاری دوژمن بوونەوە وەکوو چۆن زولفەقار .. شمشێری حەزرەتی علی کوڕی ابو طالب بەرەنگاری کافرەکان بووەوە لە جەنگە نەمرەکانی موسولمانەکاندا .

● شمشێری بە شەرەفی عیراقی بۆپێشەوە دەڕوات

لە ماوەی چەند کاتژمێرێکی کەمدا لە دەست‌پێکردنی جەنگەوە لە زەوی و ئاسمان و دەریادا شمشێری بە شەرەفی عیراقی بەرەو پێشەوە دەڕۆیشت پشتی بە گیانی نەتەوە و پەیام و مێژووە مەزنەکەی بەستبوو .. بە باوەڕ و ئازایەتی و توانابییەوە داستانەکانی بەدر و قادسیە و یەرموك و حطینی دووبارە دەکردەوە .

● واتای سەربەرزی و مەردایەتی و لێبوردن ●

برایان ..

خوا لە کتێبی پیرۆزی خۆیدا واتای سەربەرزی و مەردایەتی و لێبوردنی فێرکردووین .. دیارترین سیفاتی عەرەبیش (لێبوردنە لە کاتی دەستڕۆیشتندا، خوداش لە قورئانی پیرۆزدا فەرموویەتی (وان جنحوا للسلم فاجنح لها) ئێمەیش لەسەر ئەم ئاکارانە پەروەردە کراوین لە سایەی بیروباوەڕی حزبە تێکۆشەرەکەمان و شۆڕشی مەزنی تەمووزدا .

ئەو تاقمە دەستدرێژی‌کەرە فەرمانڕەوایە لە تاران بەلای ئاشتیدا نەچوون و هێشتاکە دەهۆڵی دڕاوی جەنگ لێ دەدەن بەڵام ئێمە مانان کوڕەزایانی عەلی و حوسەین و خالد و سەعد بۆیان دەچەسپێنین .. وەکوو چۆن بەر لە چواردە سەدە بۆمان چەسپاندن کە ئێمە داخوازیی جەنگ نین بەڵکوو داواکاری ماف و خاوەندی پەیامین .

Institut Kurde de Paris

ـەرکردەی کاروانــــــی

ـدام حســـــــین

ئێمە مەرجی ناڕەوابانەی ناسەپێنین .

ئێمە لەوانەنین کە لە خۆیان بایی دەبن‌و سەرکەوتن سواری ملیان دەبێت‌و مەرجی ناڕەوا دەسەپێنن بەسەر ئەوانی ترەوە هەتا ئەگەر ئەوان دەست درێژکەرو خاوەن مەرامی پوخل بن .. ئێمە مەرجی ناڕەوا ناسەپێنین‌و هیچ تەماحێکیشمان نی‌یە ، ئێمە بیروڕای ئاشکراو نەمر .. بیروڕای حەق‌و چاکەو ئاشتی بەرانبەر گەلانی ئێران‌و دەوڵەتانی ناوچەکەو.. نەتەوەی عەرەب‌و هەموو جیهاندا دەخەینە روو .

ئەوەی داوای دەکەین ئەوەیە کە حکومەتی ئێران بە شێوەیەکی ئاشکراو روون‌و یاسایانە ددان بە مافە مێژوویە رەواکانی عیراق بنێت لە خاک‌و ئاوەکەیداو ئیلتیزامی بە سیاسەتی چاکەی دراوسێتی هەبێت‌و واز لە لایەنی رەگەر پەرستێتی‌و دوژمنایەتی‌یە فراوانەکانی‌و هەڵوێستەکانی لەدەست تێوەردان لە کاروباری ناوخۆی دەوڵەتانی ناوچەکە بێنێت‌و هەموو بستە خاکێك کە خاکی نیشتمانەو داگیری کردوە بداتەوەو لە سەربەتی‌بەو جۆرە سەیری مافی خۆی‌و عەرەب‌و عیراقی‌یەکان بکات‌و ریژی یاساو وەعدو پەیمانە دەوڵەتی‌یەکان بگرێت .

ئێمە هەروەکو لە رابردوودا ووتوومانە ئێران‌و گەلانی ئێران بە دوژمنی عیراق‌و نەتەوەی عەرەب‌و نەزانیوە .. بەڵکو هەمیشە حەزمان کردوە کە دۆست‌و دراوسێ بین‌و بە ئاشتی‌یانە بژین .. بەڵام گەلانی ئێران تا ئێستا حکومەتێکی دڵسۆزانەو عاقڵیان بۆ هەڵنە کەوتووە کە لەو رێبازە چاکە تێ‌بکات‌و تووشی فەرمانڕەوای وا هاتوە کە لە فراوانی‌و دوژمنایەتی‌و هەڕەشەکردنەوە زیاتر هیچ غەمێکی دیکەیان نەبێت .

ئێمە هیوادارین کە گەلانی ئێران لەو مەینەتەی کەتووشی بوەو تاقمێکی بیاز خراپ دەستی بەسەرا گرتوون‌و ئەو کارەساتانەی بۆ ئێران‌و سوپای ئێرانیان هێنا رزگاری بێت .

خوا لە شەهیدەکان خۆش‌بێ ..

خوا سەرکەوتوتان کات هاوڕێ‌یانی بیروباوەڕو چەك ، ئەی ئەفسەرو سەربازە ئازاکان ، پیرۆزبێ وزەی بە تواناتان‌و رەحمی خوا بۆ شەهیدان ئەوانەی لە شەڕی شەرەف‌و رێزدا کەوتن‌و ئەوانەی خوای مەزن لە کتێبی پیرۆزیا دەربارەیان دەفەرموی (لیسوا امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) گەلەکەمان بە شانازیەوە بیریان دەکات‌و ناویان دەبێتە رووناکی رێگا ، خوێنی پاکیان رووناکی رێگای رزگای فەلەستین‌و هەموو خاکە داگیر کراوەکانی نەتەوەی عەرەب دەبێ .

سڵاو لە شێرەکانی ئەرزو

جەسورەکانی ئاسمان‌و پیاوە

ئازاکانـــی دەریـــا

سڵاو لە شێرەکانی ئەرزو سڵاو لە جەسورەکانی ئاسمانی‌و سڵاو لە پیاوە ئازاکانی دەریا . سوپاسیان دەکەین ، سوپاس بۆ برایان ، سەری وڵاتەکەتان بەرز کردەوە ، سەری نەتەوەتان بەرز کردەوەو وەفایی بەڵێنتان سەلماندو بە ئەمانەتەوە ئەرکتان بە جێ‌هینا .

بە دڵنیاییەوە گیانی علی بن ابی طالب‌و فاروق‌و سعد بن ابی وقاص‌و قعقاع لە گەڵتانا بوون‌و هەستیان بە شانازی دەکرد بەرامبەر بەوەی نەوەکانیان بۆ بەر گری لە حەق‌و خێر دەیان کردو پیرۆزبایی سەرکەوتنەکانتان دەکەن‌و لە خوا دەخوازن سەرکەوتنی تەواو دەست خەن .

Institut Kurde de Paris

ئەندامانی ئەنجومەنی یاسادانانی کوردستان

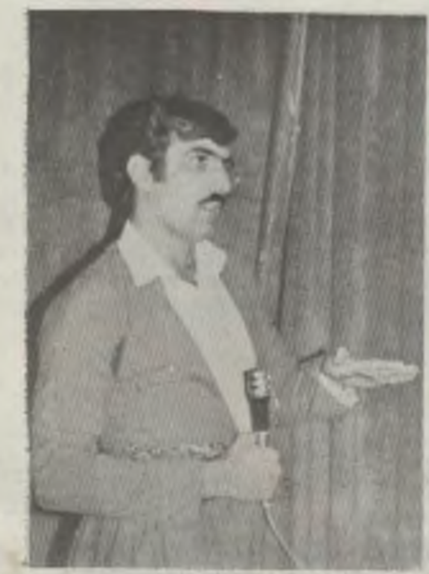

بە شانازی یەوە ئارەزووەکانی خەڵکی ناوچەکانمان بە ئەنجومەن ڕادەگەیەنین بە ئەوپەڕی دڵسۆزی یەوە ئەنجومەن لە خواستو ئاواتی خەڵکی کوردستان دەکۆڵێتەوە کوردو عەرەب یەک ڕیزن لە جەنگی ڕەواماندا دژی ڕژێمی خومەینی فاشیست

● لە کاتی بەستنی کۆبوونەوە ئاسایی یەکەی ئەمدوایی یەی ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی کوردستاندا ، بە هەلمان زانی کە گفتوگۆیەک لەگەل چەند برایەکی ئەندامی ئەنجومەنی ناوبراودا بکەینو ، چالاکی خۆیانو ئەنجومەنو ئەو ئەرکانەی لەسەر شانیانە بەسەر بکەینەوە .

لەپێشدا چاوم بە کاک سیروان محمد رشید شەرەفیەیانی نوێنەری دەربەندیخان کەوتو لێم پرسی :

– تا چ ڕادەیەک لە ڕاگەیاندنی داخوازیو ئارەزووی خەڵکی ناوچەکەت بە ئەنجومەن سەرکەوتووی؟

● هەروەک ئاشکرایە ، خەڵکی ناوچەکەمان بۆیە دەنگی خۆیان داوینەتێ کە داخوازی یەکانیان بگەیەنینە ئەنجومەنی یاسادانان ، ئێمەش لەسەرشانمانە کە جێی بڕوایان بینو ، من بە شانازی یەوە داخوازی یەکانی شاری دەربەندیخانم گەیاندوە ، وەک قیرتاو کردنی شەقامەکانو کردنەوەی چەند قوتابخانەیەکو هێنانی پزیشک بۆ نەخۆشخانەکەی دەربەندیخانو ، کردنەوەی نوتێلێکی گەشتوەریو ، چەوریێز کردنی شەقامەکانی گوندە هاوچەرخەکانو ، هەندێ داخوازی ترو ، هەر داخوازی یەکی تری ناوچەکە هەبێ ، پشت بە خوا دەیگەیەنین بۆ ئەوەی کە ئەنجومەن لێی بکۆڵێتەوەو جێ بەجێ بکرێن ..

دوایی ئەم پرسیارەمان لە مامۆستا خلیل حمد مصطفی کرد ..

– تا چ ڕادەیەک ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی کوردستان توانیویەتی خواستو ئارەزووەکانی خەڵکی کوردستان ڕابگەیەنێ ؟

● بێگومان دەسەڵاتی ئەنجومەنی یاسادانان بەستراوە بە دەسەڵاتی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنەوەو ، هەروەها دەستەڵاتی ئەسیندارە گشتی یەکان ، لەم چوارچێوەیەدا ئەنجومەنی یاسادانان زۆر بە باشی خواستو ئارەزووەکانی خەڵکی کوردستانی پێشکەش کردوەو خستوینەتیە پێش چاوو ، چارەسەریش کراون ..

● **دوایی مامۆستا موشیر هادی احمد – نوێنەری هەولێر لە وەڵامی هەمان پرسیاردا وتی :**

– ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی کوردستان بە هەموو توانایەکو دڵسۆزی یەوە هەوڵی جێ بەجێ کردنی هەموو ئاواتو خواستێکی ڕەوای جەماوەری کوردمان ئاواتو خواستێکی ڕەوای کاربەدەستان .

● دوایی ئەم پرسیارمان لە کاک عبدالواحد امین قادر – نوێنەری سلێمانی کرد :

– بیروڕات بەرامبەر وەستانی پاڵەوانانەی گەلو سوپای عیراقی دلێرمان ڕووبەڕووی شەڕفرۆشتنی ڕژێمی فاشیستی خومەینی بە وڵاتەکەمان چیە ؟

● ڕژێمی فارسی ڕەگەزپەرست هەوڵی ئەوەی دا خاکو ئاوی وڵاتەکەمان داگیربکات ، بەڵام گەلی عیراقمان بە کوردو عەرەبیەوەو سوپا ئازاکەی بە سەرۆکایەتی هەڤاڵی تێکۆشەر (صدام حسین) بەرەوویاندا ڕاپەڕینو ، بەرهەڵستیان کردن ، کەواتە ئێمە بەرگری لە مافو کەرامەتی میللەتەکەمان دەکەینو ، ئێمە شەڕمان پێ نەفرۆشتنو هەر وەکو سەرۆک فەرموویەتی (ئێمە شەڕفرۆش نین ، هەق خوازین) خواش لەسەر حەقە ، بۆیە دلنیاین لەوەی کە سەرکەوتنی کۆتایی لەم جەنگەدا هەر بۆ ئێمە هەق خواز دەبێ ، ئەمرۆ گەلی عیراقمان ، کوردو عەرەبی ئەم وڵاتە شیرینە یەک دەنگو یەک ڕیز ڕاوەستاون بۆ سەرکوت کردنی دوژمنانی گەلو وڵاتمان ..

● **کاک فارس محمد قادر ، نوێنەری ناوچەی شەقڵاوە ، دەربارەی ئەو چالاکی یە نیشتمانیانەی کراوە وتی :**

– لاوانی ناوچەکەمان هەموو چەک بەدەستنو ئامادەن بە هەموو توانایەکیانەوە ، بەرگری لە خاکی پیرۆزی نیشتمان بکەن ، ئێمە لە ناوچەکەدا بە دەوری خۆمان هەستاوینو سەرمان لە کەسو کاری شەهیدان داوەو ، لەو کۆڕانەدا بەشداریمان کردوە کە بۆ ڕوون کردنەوەی هۆیەکانی ئەم جەنگە بەستراوە ، هەروەها سەرکردایەتی حیزبیش لە ناوچەکەدا دەوری خۆی بینیوە بۆ وریاکردنەوەی خەڵکەکەو ڕوون کردنەوەی هۆی شەڕفرۆشتنی ڕژێمی خومەینی خوێنرێژ بە وڵاتەکەمان .

نووسینگەی هەولێر

Institut Kurde de Paris

سوپای عێراق پێشڕەوی ڕزگارو ڕەمزی سەربەرزیە

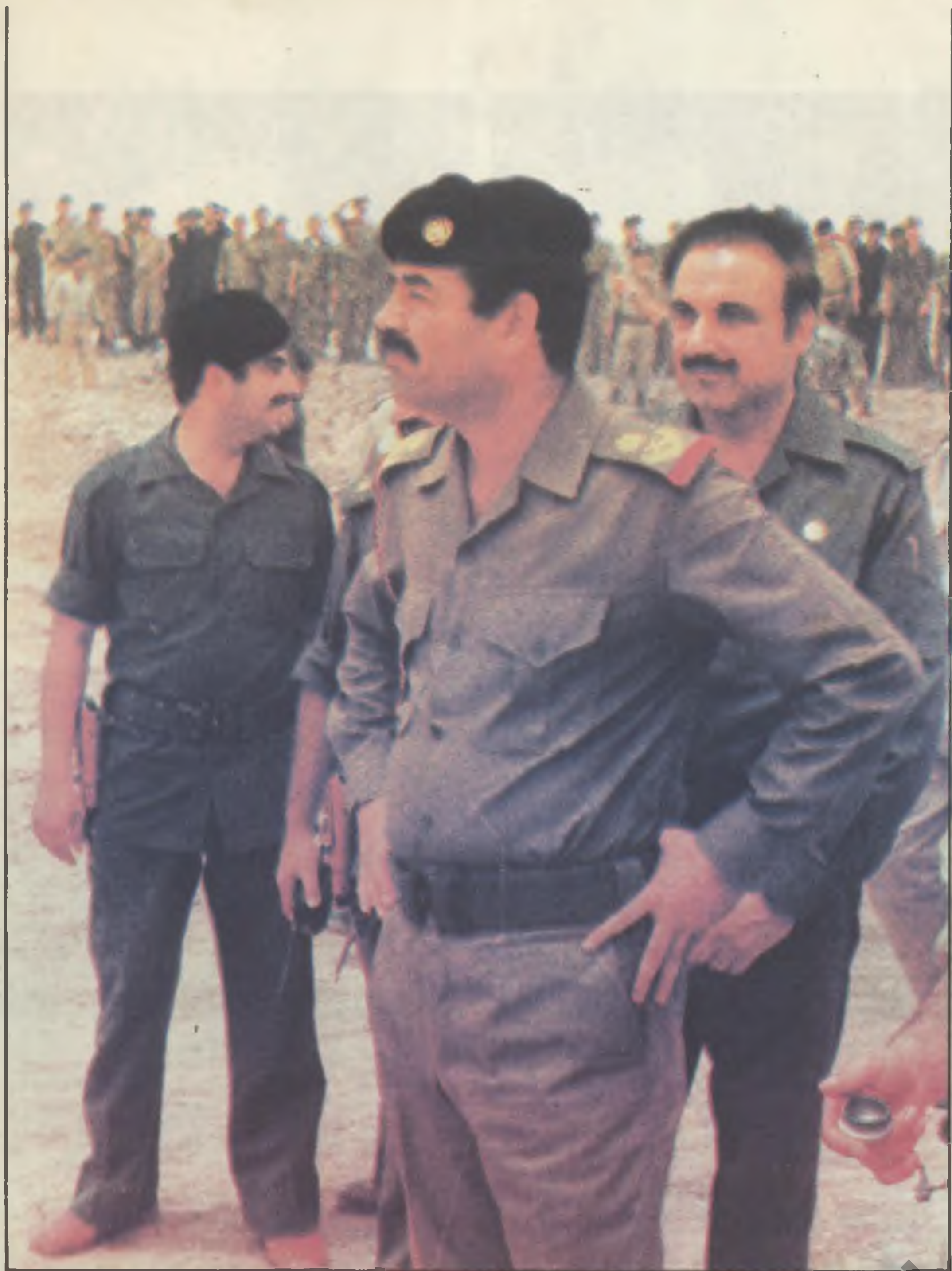

چەپکە گوڵی پیرۆزبایی

Institut Kurde de Paris

Institut Kurde de Paris

بۆ سەربازە دلێرکانی سوپای عیراق ئارا

له یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق لقی هەولێردا ...

ئافرەتان داوای بەشداری چەکدارانە دەکەن لە بەرەکانی سەردا

گەلەکەمان رۆژ لەدوای رۆژ ورەی بەرزتر دەبێو باوەڕی بەهێز تر دەبێو بە رووی دوژمنی دیکتاتۆریەتی خومەینی ئەوەستێو بانگی مافو خاك رادەدێرن ، بۆیە ئەمڕۆ کۆمەلانی خەلك بە گیانێکی خەباتگێرانە داوای بەشداری چەکدارانە دەکەن لە بەرەکانی شەڕدا .

ئافرەتانمان لە پارێزگای هەولێر بانگەوازی ئەم بەشدار بوونەیان بە سینگێکی فراوانەوە وەرگرتو هەمیشە ئامادەن بۆ شەڕکردن لە سەنگەرەکاندا شان بەشانی براکانیان لە پێناوی سەرفرازی وولاتەکەمان، لەم رووەوە رای چەند خوشکێکمان وەرگرت ...

● **جا خوشکە بێریوان عبدالعزیز لێپرسراوی رۆشنبیری ئافرەتان لە مەلبەندی سوران لە هەولێر ووتی :-**

پێویستە هەموو مرۆڤێکی ئەم وولاتە بیر لەوە بکاتەوە کە پارێزگاری کردن لە خاكو نەتەوە ئەرکێکی نیشتمان پەروەرانەیە ، ئەمڕۆش کە ئێمە داوای ئەوە دەکەین بچینە بەرەکانی شەڕ ، دیارە لە هەستێکی پاکەوەو بە قەناعەتێکی پیرۆزەوە ئەو رایە دەدەینو وە بێ گومان ئامادەشین بە کردار جێبەجێی بکەین ، چونکە ئافرەتیش لەو وولاتە ئازایەو بەرگری لە خاك دەکات ...

● **فاطمە عبدالله لێپرسراوی رۆشنبیری لە یەکێتی ئافرەتانی مخمور پێی ووتین ...**

لە قادسیەی صدامدا گەلێك دیاردەی مەزن خۆی وەدەرخست ، لەوانە خۆبەخت کردنو ئازایەتی ئەو گەلە تێکۆشەرە کە ئەوە بۆ ماوەی سالێکو چەند مانگێك دەروات شەری رەوامان بەردەوامە ، کەچی گەل وورەی بەرنەداوەو رۆژ لە دوای رۆژ بەهێز تر دەبێ ...

منیش وەك هەر عیراقیەك ئامادەم بەرەو گۆڕەپانی جەنگ چەك هەلگرمو بەرگری لە خۆشەویستی وولات بکەم . .

● **بدیعە حویز هاتە دوانو ووتی :-**

خۆشەویستی وولات وای لێ کردووین کە خوێنی ئالی خۆمانی بۆ برێژینو لە پێناوی چەك هەلگرین ، ئەمڕۆش ئێمە لە شەڕێکی دژواردایین دژی رژێمی فارسی دەبێ زیاتر بیروباوەڕی شۆرشگێرانەمان بە هێز بکەین ... ئێمەی ئافرەتیشی وەك هەموو ئینسانێك لە عیراقدا دەبێ ئەو واقعە بزانینو هەر زووبەزوو بچینە بەرەکانی شەڕو بانگی ئازادی رادێرین لە سەنگەری مانونەماندا ...

● **با بزانین خوشکە مدیحە محمد دەلێ چی ..؟**

جەنگی قادسیەی صدام مێژوویەکی نەبراوەیە ، گەلی عیراق بە کوردو عەرەبەوە هەر لە یەکەم رۆژی جەنگەوە پڕ بە دل بەلێن پیاوەتیو ئازایەتی داوە کە هەمیشە ببێت بە فیداکارێکی بە جەرگ بۆ پارێزگاری کردن لە خاكو ئاومانو بەرپەرچ دانەوەی هەموو قسەو کردارێکی ناپەسندانەی دوژمنی فارسی بە کرێگیراو ....

جا چوونی ئێمە بۆ بەرەکانی شەڕ وا بزانم شتێکی ئاسایی یە ، چونکە بەرگری لە خاكو بەرگری لە وولات بەرگری لە شەرەفە ....

● **لە مەلبەندی ئافرەتانی شەقلاوە خوشکە نێرگس**

لە چەك هەلگرتن بۆ وولات پیرۆز تر هەیە ، بە تایبەتی لە کاتێکدا کە لە جەنگێکی رەوادابین دژی دوژمن . . . ئەمڕۆش کە هەموو جیهان دەیزانێ کە ئێمە لەسەر حەقینو خومەینی بە کرێگیراو بە زۆرەملی شەڕی هێنایە سەر شارو لادێکانمان شەردەکەین لە پێناری ئێمەش بەرپەچی دلێرانەمان دایەوەو هەتا ئەمڕوش وورەمان بەرزەو شەڕی سەرفرازی گەلو پارێزگاری کردنی خاکی عیراق ...

ناظم دلبەند
نووسینگەی هەولێر

●●

قوتابیانی کوردستان

به‌لێنی پیاوەتی نوێ دەکەنەوە

بەشداری کردنمان لە جەنگی رەوادا ئەرکێکی نیشتمانی یە

هەلوێستی . کۆمەلانی خەلك رۆژبەرۆژ زیاتر خۆی دەنوێنێو لە نێو دلو دەروونی ئەم گەلە گری بیروباوەڕ بە تەواوی گلپەی سەندووە ، بۆیە قوتابیانی کوردستان بە گیانێکی خەباتگێرانە هەمیشە دەست لەسەر چەکن بۆ پاراستنی خاکی نیشتمان .

جووینە بارەگای یەکێتی قوتابیانی کوردستان لە هەولێرو چاومان بە ئەندامانی دەستەی کارگێری یەکێتی کەوتو پێ خۆشحالی خۆیان دەربڕی دەربارەی بەشداری بوونیان لە بەرەکانی شەڕدا دژی رژێمی دیکتاتوریەتی فارسی بە کرێگیراو ...

لە پێشدا بەرێز علی احمد جاف سەرۆکی لقی یەکێتی ووتی :-

جەنگی پیرۆزمان دژی رژێە فارسی بە کرێگیراو جەنگێکە بۆ پاراستنی شەرەفو کەرامەتی نیشتمانەکەمانو ، سەندنەوەی خاكو ئاوی داگیر کراومان .. هەر بۆیە هەموو رۆژێ سەربازانی قادسیەی صدام سەرکەوتن لە دوای سەرکەوتن وەدەست دەهێننو سەنگەر بە دوژمن چۆل دەکەن . . جا بە ناوی خۆمو بە ناوی جەماوەری قوتابیانەوە لە پارێزگای هەولێر مەلبەندی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان بەلێنی پیاوەتیو وەفاداری بۆ سەرۆکی فەرماندەو تێکۆشەر صدام حسین نوێ دەکەینەوە ، کە هەمیشە لەسەر ئەو بیروباوەڕە بین خوێنی ئالی خۆمان برێژین لە پێناوی ئەم وولاتەداوە . لە سەنگەری مانونەماندا بین بۆ سەربڕی شۆڕکردنی فارسی رەگەزپەرستی دوژمن .

● **ئینجا بەرێز شیروان مەلا عثمان ئەندامی دەستەی بەرێوەبردنی یەکێتی پێی ووتین :-**

ئەم خاکە ، کە ئێمەی لەسەر لە دایك بووین پێویستە هەموو کاتێك خوێنی گەشی بۆ برێژین .. . ئەمڕۆش کە لە جەنگێکی دژواردایین لەگەل رژێمی رەگەزپەرستی تاراندا پێویستە هەموو لایەك دەوری سەرەکی خۆمان ببینین لەم قۆناغەدا کە وولاتەکەمانی پێدادەڕوات، قوتابیانی کوردستان درێغی یان نەکردووە لە رۆژ ژمێری جەنگی رەواماندا .. . بەشداریمان کردووە لە گەلێك لایەنی پیرۆز بۆ پارێزگاری کردنی باری ناوخۆو بەستنی کۆڕو کۆوونەوە بە ئامانجی هۆشیار کردنەوەی جەماوەران دەربارەی دەستدرێژی یەکانی رژێمی خومەینی بە کرێگیراوو ، ئێمە هەموو کاتێك ئامادەین بچینە بەرەکانی شەڕەوە ، وەك چەند جارێکی تریش چەکی پیاوەتیمان هەلگرتووەو لە سەنگەرەکانی شەڕدا دژی رژێمە بۆگەنەکەی ئێران دەورمان گێڕاوە ...

● **هەروەها بەرێز مؤید سامی فرج ئەندامی دەستەی کارگێری لقی یەکێتی ووتی :-**

گەل هەموو دەمانێك دەست لەسەر سینگە بۆ بەشداری کردنی لە جەنگی رەواماندا ، قوتابیانی کوردستان هەموودەم لە سەر بیروباوەڕەکان پارتی سەرکردەو راسپاردەکانی هەڤالی تێکۆشەر صدام حسین دەڕۆن ، لە هەموو کۆڕو کۆبوونەوەکاندا دەنگی نارەزایی بەرز دەبێتەوەو داوای بەشداری بوون دەکەن لە بەرەکانی شەڕدا دژی رژێمی خومەینی جادووگەر . . . بەلێنی ئێمەش هەر ئەوەیە ئامادەین چەکی ماف پەروەرەتی هەلگرینو بەرەو جەنگی پیاوەتی بکەوینەڕێ لە پێناوی پارێزگاری کردن لە مافناو خاكو شەرەفمان ..

Institut Kurde de Paris

٦ی کانون

ئەمڕۆ شەشی کانونە جەژنی سوپای ئازایە
پیرۆزبێ لە عیراقمان خاوەنی ئەم سوپایە
لاوی بەتین و ئازا لە جەنگی سنووردایە
خوایە هەربا بمێنێ ئەم حزب و ئەم سوپایە
کوردو عەرەب بەیەک دڵ لەناو یەک سەنگەردایە
خوێن ئەڕێژن بۆ وڵات ئەمە وەعدو وەفایە
باش بزانن خائنان عێراق ئەمڕۆ چرایە
خوایە هەر بەردەوام بێت ئەم دەستوورو یاسایە
شەهید بوون بۆ ئەم گەلە خوێنیان لەلا بەهایە
«خومەینی و ڕەفزنجانی» لە ئێراندا هەرایە ؟
کوردو عەرەب و بلوش بۆتان لە کەمیندایە
خوایە باهەر بمێنێ ئەم سەرۆکە ئازایە

پەیمان علی ابراهیم درویش
سلێمانی

Institut Kurde de Paris

هاوكاری

التضامن

بەڕێوەبەری گشتی و سەرنووسەر

اسماعیل رسول

* ژمارەی تایبەتی *

● پینجشەممە ١٤ی كانوونی٢ /١٩٨٢/ ژمارە ٦٢٠ ●

موهیب روكن صدام حسین

سەرلە سەربازگەیەكی

مەشقی سوپای میللی دەدات

سەرۆكی بەڕێز موهیب روكن صدام حسین فەرماندەی گشتی هیزە چەكدارەكان پێری بەیانی سەری داوە لە سەربازگەیەكی مەشقی سوپای میللی لە پاریزگای بەغدا .

بەڕێز سەرۆكی فەرماندە لە گەڕانەكەیدا بە سەربازگەكەدا گوێی لە روونكردنەوەیەكی سەرتاپا گیری چۆنیەتی ئەو مەشقە نوێیە گرت كە بۆ ئامادەكردنی جەنگاوەران دەكرێ و لە روی هیزو توانای پتەوەوەو هاوڕێیان ئامیرەكانی سەربازگەكە روونكردنەوەكانیان پێشكەش كرد .

جەنگاوەرەكان ئامادەیی هەمیشەیان پیشان داوە بۆ بەشداری شەرەفمەندانە لە جەنگی نەتەوەیی و نیشتمانیماندا دژی فارسی رەگەزپەرست هەتا مل بۆ مافەكانمان لە خاك و ئاوداكەچ دەكات .

دوانی قسەكەرێكی سەربازی

قسەكەرێكی سەربازی سەركردایەتی گشتی هیزە چەكدارەكان رای گەیاند كە هەندێ لە هیزەكانمان لە ناوچەی خفاجیە ئەو شوێنانەی خۆیان رێكخستۆتەوە لە ناوچەكەدا كە لە سەرەتای جەنگەوە بەهوی پێداویستی عەسكەری لە كاتی خۆیدا تیا بوون و ئەمەش دەقی دوانەكەیە :

هەندێ لە هیزەكانمان لە ماوەی چەند رۆژی رابوردوا خۆیان لە ناوچەكانی خفاجیە رێكخستۆتەوە لە بنكەكانی ئەو شوێنانەی لە سەرەتای جەنگەوە بە هوی پێداویستی عەسكەری تیا بوون و ئەم كارەش بە هوی پێداویستی عەسكەری و ئاسایشی كەرتەكانمان كراوە بە درێژایی بەرەگەی جەنگ و ئەم كارە بە جۆری كراوە بە بێ هیچ دەست تێوەردانێكی فارسی دوژمن .

هیزە جەنگاوەرەكانی سوپای عیراقی دلیر دەستی مەردانی زیاتر لە دوژمن دەوەشێنن

فرۆكەكانمان مۆلگاو بنكەكانی دوژمن بۆردومان دەكەن

بەدرێژایی هەفتەی رابووردو ، هیزە جەنگاوەرەكانی سوپای عیراقی مەزن ، زیانێكی زۆریان بە دوژمنی رەگەزپەرست گەیاندو ئالای سەركەوتنی عیراق ، بەبازووی مەردانەی سەربازە دلێرەكانی سوپای قادسیەی صدام هەر بەرزدەشەكێتەوە .

بەپێی بەیاننامەكانی سەركردایەتی گشتی هیزە چەكدارەكان زیانی دوژمن بەم جۆرە بووە :

● ٨-١-١٩٨٢ :

١١٤ كوژراو، دوو دەبابە، یەك تۆپ ، یەك لۆری ، سێ بنكەی تەقەمەنی .

●٩-١-١٩٨٢ :

٦٨ كوژراو ، یەك تۆپ ، چوار لۆری ، پێنج روانگە ، دوو بنكەی تەقەمەنی و دەست بەسەرا گرتنی چەك و كەرەستەیەكی زۆرو بەدیل گرتنی چەندان سەربازی دوژمن .

● ١٠-١-١٩٨٢ :

٨٧ كوژراو ، یەك دەبابە، چوار لۆری ، یەك شەفل ، یەك روانگەو دوو بنكەی تەقەمەنی .

● ١١-١-١٩٨٢ :

٥٠ كوژراو یەك تۆپ و دوو لۆری و یەك شەفل و دوو روانگە .

● ١٢-١-١٩٨٢ :

١٦٨ كوژراو ، نوقم كردنی سێ نیشانەی دەریایی ، دوو دەبابە ، پێنج لۆری، یەك روانگە ، دوو بنكەی تەقەمەنی و بەدیل گرتنی چەندان سەربازی دوژمن .

● ١٣-١-١٩٨٢ :

لەم رۆژەدا فرۆكەكانمان لێدانی توندیان ئاراستەی بنكەو مۆلگاكانی دوژمن كردو زیانی سەروماڵی زۆری پێ گەیاندن . هەر وەها زیانی دوژمن بەم جۆرە بوو ١٧٠ كوژراو وژمارەیەك بەدیل گیراو هەشت لۆری و دوو تۆپ و سێ روانگەو دەست بەسەرا گرتنی چەك و جبەخانەیەكی زۆر .

Institut Kurde de Paris

سەرۆکی فەرماندە صدام حسین

سوپاکەمان جێی شانازی و سەربەرزی هەموو نەوەیەکە

هەرچوارده ملیۆنەکەی خەڵکی عیراق سوپایەکی چەکدارە

یەکێتی گەل لە کڵپەی ئاگری جەنگدا پتەوتربوو

بەرێز مهیب رکـن صدام حسین سـەرکردەی گشتی هێزە چەکدارەکان لـەدووەم جەژنی سوپادا لـە گەرمەی شەڕە دلێرەکانـیدووپاتی کردەوە کـە ئاهەنگ‌گێران ناوەڕۆکێکی گەورەی لە مێژووی عیراق‌و مێژووی عەرەبدا هەیە .

بەرێز سەرۆکی فەرماندە لەوتارێکـــی نەتەوەیـی سەرتاپاگیردا کە بۆ گـەل‌و جەماوەری نەتەوە دلێرەکەمان لە ئێزگەکانی بلاوکردنـەوەو تەلەفزیۆنی کۆماری عیراقەوە شەوی ٥-٦-١-١٩٨٢ بـە بۆنەی یادی دامەزراندنـی شەستو یەك ساڵەی سوپا دلێرەکەمان بلاوی کـردەوە وتی : ئاهەنگ‌گێران بـەم بۆنەیەوە وەك ئاهـەنـگ گێرانێکی تەقلیدی نەمایـەوە بگرە ئەمڕۆ نیشانەیەکـی بلندی خۆراگرتنی ئـەم گەلە باشەیەو ناونیشانێکـی جیاوازی گەورەیی ئـەم سوپا نەبەردەیە .

هەروەها سەرۆکی بەرێز ئەوەشی وت کە هێـــزە چەکدارەکانـــی عیـراق بەدرێژایی ئەم شازدە مانگەی جەنگ دەری‌خست کـــە توانای ئەوەی هەیە لــە بەرەکانـــی جەنگـــدا دەستبەرداری هەڵسوێستی‌و دەسەلاتی تواناداری نەبـێ لەگەڵ ئەوەدا کـــە پاراستنی ئەو هەڵوێستـە بەدرێژایی هەزار کیلۆمەتـر زیاترەو لەم رۆژەدا بەیەکێ لەدەسکەوتە مەزنەکانـــی سووپایی دادەنرێ .

بەرێز سەرۆکی فەرماندە دووپاتی کردەوە کە عیـراق بەچوارده ملیۆنەکەیـــەوە هەموویان بوونە سوپایەکـی چەك هەڵگرو وزەدار بـــۆ ئەو بیناکردن‌و مەبەستانەی کە سنووریان بۆ نیە .. کە توانیمان ئەوەندە جەنگاوەر بدۆزینەوە بەس بێ بـــۆ پاراستنی لەنگەر لە قازانجی خۆماندا بەرامبەر بەوانـــەی کە رژێمی فارسی نالـــەبار لە تاران بەو زۆرییـــــە سەرباز ئامادە ئەکەن .

هەروەها وتی دەرگـای دەست‌پێشکەری هاتنـــە ریزمان کردەوەو بە هەزاران هەزار لاوانی عیراق‌و پیـاوە دلێرەکانی هاتنە سووپاگەی مەشق کردنەوەو بەڵێن بـە نیشتمان‌و نەتەوە ئەدەن بـۆ قوربانی دان‌و دلێری نواندن‌و لەبەرەکانی جەنگدا بـە بازووە بەهێزو هۆشە تـــواناداروو ویژدانە هێمنەکانیانـــەوە یارمەتی سەرکەوتن ئەدەن .

هەروەها بەرێز سەرۆکی فەرماندە صـدام حسـین دووپاتی کردەوە نەوەکانـی عیراق ئەوانەی کە زۆریـــان لە رێژەی تەقلیـــدی گۆڕیوەو دەری‌ئەخەن کـــە عیراق بەسەر رژێمی هیچ‌و پووچی ئێران نەك بـــەو ژمارانەی کە لە بەرێوەبەریا-تی‌یەکانی دەولەتدا تۆمـار کراون‌و بەژمارە دانیشتوانی زۆرن سەرکەوتوون ، بگرە. بەوبازووە بەهێزانـــەیان‌و بەوگیانە جەنگاوەریانەوە کە پاڵەوانانی جەنگاوەر هەیانـە - لە زەمینەکانی جەنگـــدا سەرکەوتوون چوونکە باوەڕ-یان بەرەوایی ئەو مەسەلەیـە هەیە کە لەپێناویا دەجەنگن‌و بەشەرەفمەندی ئەو نامەیەی کە قوربانی لە رێگـــەدا ئەدەن .

سەرۆکی بەرێز وتـــی کە دەزگاکانی زایۆنـــی‌و ئیمپریالیزمی‌یەکان‌و چاو — شۆڕە ، ناسراوەکان ئەوانەی کە هەڵگری نەژادنامـــەی عەرەبین تەقەللای ئـــەوە ئەدەن زیان بە خۆراگرتن‌و توانا بەرزەکەتان بگەیەنـن‌و ئێوەش دەرتان‌خست کـــە پیاون‌و هەمیشە توانـــای درووست‌کردنی سـەرکەو - تنتان هەیەو تەقەللادانیشتان بووە نموونەی راپەرینمـان‌و پێشرەوی‌یەك کە دلێـــرو شەرەفمەندەکان هەیانـەو ترسنۆك‌و چاوشـــۆڕو خۆفرۆشەکان لێیـــان دەترسن.

دیسانەوە وتی پشـت بە خوا گەلی عیـراق دژی چنۆکی بەربلاوی ئێـــران‌و دژی باوەڕە زەردەکانـــی خومەینی سەرکەوت کـــە دەزگا زایۆنی‌و ئیمپریالی‌یە - کان وای بۆ ئەچوون کـــە نەك هەر هەموو عیـــراق ئەگرێتەوە بگرە هەمـــوو دوورگەی عەرەب‌و نیشتمانی عـــەرەب دوای عیـــراق ئەگرێتەوە .

بەرێز سەرۆکی فەرماندە ئەوەشی وت خاباندنـــی جەنگ‌و درێژەپێدانـــی ئێران زیاتر بەرەو وێرانی‌و ئالۆزی لەپەیوەندی کردنـی رژێمەکەدا لەگەڵ گەلانـــی ئێراندا درووست ئەکـەن‌و لەدۆخی کۆمەلایەتـــی‌و ئابـــووری‌و سیاسیدا گێرەشیوێنی‌و نابەدلی لـە پەیوەندی‌یەکانی ناوچەیی‌و نێو دەولەتاندا پەیدا ئەکـەن .

سەرۆکی فەرمانـــدە دووپاتی کردەوە کە ئـــەو پیلانەی کە بۆ بەحرەیـــن پێکهێنرا پیلانێك نەبـــوو دژی رژێمەکە لە ناوچەکەدا بگرە پیلانێکی فارسی بـوو بە دەست بەسەردا گرتنـــی وڵاتانی کەنداوی عـــەرەب دەست پێ دەکات‌و دوایـــی هەموو کەنداوو دوورگەکـــە بگرێتەوەو بەرپاکردنی ئاژاوە بوو وێرانکاری‌و دابەشـی-کردن بوو بۆ ئەوەی بەتەواوی بیدەنە دەست زایۆنـــی‌و هێزە چاوچنۆکەکانی نێـــو دەولەتان ..

سەبارەت بە هاریکاری چەکدارانەی نێوان کاربەدە-ستانی تاران‌و «تەل‌ئەبیب» بەرێزی وتی : ئەوە شتێکـی رێکەوت نیـــە بگرە خـۆی ئەنجامی ئەو رێکەوتنەیە کـە دژی نەتەوەی عەرەب هەیەو رێکەوتنی قەوارەی زایۆنـی‌و رژێمی ئێران بۆ لێدانـــی دەزگا ئەتۆمیەکانـــی ١٧ی تەموزو خاباندنی ئـــەم رێکەوتنە بە هەموو جۆرێ کە جۆرێکیان تەقەلـــلای فرۆکەکانی زایۆنی دوژمن‌بوو کە چەند جارێ هاتنــە ناو سنووری عیراقەوە .

بەرێزی وتی : ئێمە داوا لەو وڵاتە عەرەبیاتە ئەکەین کـــە ئەم نەخشـــەیە دەیانگرێتەوەو داوا لە برایانی نیشتمانی عەرەب ئەکەیـن ئەوانەی کە تووشی نەبوون وەك ئەوانەی کەوتوونەتـــە چاڵی نەخشەکانی ناپاکی . بۆ ئەوەی دوودڵ نەبن‌و بـە ئاشکراو بەهەموو شـێوەو هەڵوێستی سیاسی‌و بـــە پشت‌گرتنی سووپایـــی‌و دارایی پشتی عیراق بگرن .

هەروەها سەرۆکی بەرێـــز وتی ئێمە داوایان لێ‌ئەکەین کە بەشداری ئەم جەنگـــە نەتەوایەتی‌یە بۆ ئارام گرتنی ویژدان‌و نەهێشتنی روودانی مەترسی بکەن‌و مێـــژوو شایەتـــی ئەوە ئـــەدات کـــێ بـــــەرەوپیری ئەو بانگەوازە چووەو کـێ نکولی لێ‌ئەکات‌و گـــوێی خۆی لێ‌کەڕ ئەکات .

بەرێزی ســـەرلەنوێ شانازی عیراقی بـــــەو هەڵوێستە نەتەوایەتیانـەی نوێ کردەوە کە هەندێ لـــە برایان لە گەلماندا هەبانبوو لەسەرەتادا تاوانبارکردنـــی رژێمی ئێرانیان‌و لایەنگرتنـی مافەکانی عیراقیان دەربڕی.

بەرێزی سلاوی خـــۆی ئاراستەی هەموو ئەو عەرەبە شەرەفمەندانە کرد کە لـەم جەنگـــەدا بـەبازوو دڵ‌و پێنووسەکانیان یارمەتیـــان داوەو ســـەبـــــارەت ئـــــەوەی کە لەلایـــەن کە هەندێ لاوە ئەوترێ بەوەی کە ناویان لێ‌ناوە هـــاوکاری نەتەوایەتی‌و هاوکاری عەرەب دژی زایۆنی دوژمن‌و بانگ - کردنی عیراق بۆ هاوکۆیـی کردنی ئەو هاوکارییـــــە بەقسە . . عیراقی‌یەکان هەمیشە لەپێشـــــەوەی ئەوانەوەبـــوون کە لە رێی فەلەستیندا جەنگـــاون‌و لەجەنگە ئازادیخوازەکانـــدا لەرۆژهـــەلات‌و رۆژئاوادا بەرەوپیری خواستی بـــرا عەرەبەکانیان چوون .

بەرێـــزی بانگـــی شەرەفمەندەکانی نـــەوەی نەتەوەو ئەوانەی کە بۆچارە نووسی سوورن کرد کـــە لەوانە بپرسنەوە کە لـــە پشتەوە لە عیراقیان داوەو یارمەتی ئێرانیان بە چـەك‌و

بروانە ل : ٣

سەرۆکی فەرماندە صدام حسین:

عێراق پشت بە خواو باوەڕی گەل سەرکەوت

کەل‌وپەل داوەو ئێستاشی بە هەمە جۆر بەڵگەی ساختە هێنانەوەو بەبێ شەرمی لەسەر هەڵوێستی خۆیانو تەنانەت . دوای دەرکەوتنی ئەو هاوکاری‌یە چەکداری‌یەی نێوان زایۆنی دوژمنو رژێمی دەستبرە گومان‌لێ‌کراوەکان لەتاران ئەرۆن .. تەنانەت دوای دەستدرێژی زایۆنی بە بۆردومان‌کردنی دەزگا ئەتۆمی چاوچنوکی تری بێگانە بکات . .. بەرگری‌کاری شەرفمەندانەو راست لەخاکی داگیرکراو پێویستی‌یەکی خواستراوە لە کاربەدەستە رەسمیەکان سەبارەت بەو خاکە بەڵام بەو گیانەوە کە داوا لە برایانی تر ئەکات کە بەرگری لێ بکەن .

هەروەها بەرێزی وتی ئەو جەنگەی لەگەڵ سەرۆکی فەرماندە بەرێز صدام حسین ئەوەشی وت کە پەیوەندیمان لەگەڵ بزوتنەوەی بێ‌لایەندا گۆشەیەکی بنەرەتی بیروباوەڕو رەوشتو ئەو قوربانی‌دانەمانە کە لەپێناوی بزوتنەوەی ناوبراودا داومانەو وامان لێ‌دەکەن دەوری خۆمانی تێدا ببینین .

هەروەها دووپاتی یماندا نووسیوەو خستوویاننەتە سەر ئەو پەڕە مەزنانەی کە مێژوو نیشانی داین .

بەرێز لطیف نصیف جاسم وەزیری رۆشنبیریو راگەیاندن بەرێز مهیب روکن سەرۆکی فەرماندە صدام حسین فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکانی بۆپێشکەش‌کردنی وتارە نەتەوەی‌یەکەی بەم بۆنە سەرۆکی سەرکەوتنو سوارەی ئازای نەتەوە سەرۆکی فەرماندە بەرێز صدام حسین هەر وەك راهاتوین هەمیشە پێی بکەین یاخود هەموو رۆژێ پێمان بکات .. بگرە بەیەك گەیشتنە کەبووە هەموو تاوێك لە نێوان بەیەك گەیشتنەوە لە نێوان سەرکردەو سەربازو سەرکردەو گەلەکەیو

بە هەزاران هەزار دوالی عێراقی و پیاوە دلێرەکانی ئامادەن خۆ ئەگرن و بە بازووی بە هێزو باوەڕی گەشەندانی بەرگری لە ئاڵای سەرکەوتن بکەن .

سەرۆکی فەرماندە سڵاوی ئاراستەی جەنگاوەرە دلێرەکان دەکات و دووپاتی دەکاتەوە کە ئەوان لاپەڕەی رووناکی مێژوویی نەتەوەیی و نیشتمانی دەنووسن .

-یەکانی عێراق بۆئەوەی کاربەدەستانی دۆستیان لە ئێران قایل بکەن کەوتنە هەڕەشەکردن لە ئاسمانی عێراق .

بەرێز سەرۆکی فەرماندە صدام حسین دووپاتی کردەوە . . ئەوەی پێی‌خۆشەو بارمەتی داگیرکردنی بەشێك لە خاکی عەرەب ئەدات لە لایەن بێگانەوە ناتوانێ بەرگری کاربێو بلێ پارێزگاری بەشێکی کەی دژی دەستە نالەبارەکانی کاربەدەستانی ئێراندا ئەبکەین واتا (مەعنا)ی زۆری هەیەو هەندێکیان بەستراون بە بیروباوەڕو قازانجە نیشتمانیو نەتەوەی‌یەکانەوەو هەندێکی کەشیان پەیوەندی تەواویان بە هەڵوێستمانەوە لە پەیوەندی نێو دەولەتانو بەبیروباوەڕەکانی ولاتانی بێ‌لایەنو سروشتی ئەو بزوتنەوە هەیە کە گەلانی ئازادیو سەربەخۆیی خواز مەبەستیانە : کردەوە بانگ‌کردنمان بۆ کۆنگرەی بالای ولاتانی بێ‌لایەن دیسان ئەویش قوربانی‌یەکی گەورەیە بۆ بیروباوەڕەکانی بزوتنەوەکەو دوارۆژی پێشکەشنی ئەکەین .

بەرێز سەرۆکی فەرماندا سلاوی لە جەنگاوەرە دلێرەکانمان کرد ئەوانەی کە بەخواستیان پەڕەی رووناکیان لەمێژووی نیشتمانیمانیو نەتەوەی — خۆشەویستووە بەم وشانە پێشکەش کرد .

ئەی رۆڵە دلێرەکانی هێزی چەکدار . . رۆڵەکانی حطینو یەرموكو قادسیەی ئەمرۆ . ئێوە بۆ نیشتمان تێ‌ئەکۆشنو نایابترین پەڕەی پالەوانێتی لە، بەخشندەیی‌و چاکیو سەرکەوتندا دژی فارسی دوژمنو بێ‌مێشك بۆ گەلو نەتەوەکەتان توومار ئەکەن . سەرکردەو نەتەوەکەی بەیەك بگەن .

ئەی‌سوارە دلێرەکان .. رۆڵەکانی هێزە چەکدارە نەبەردەکانمان ..

ئەی رۆڵەکانی گەلی عیراقی مەزنمان ..

ئەمرۆ بە بۆنەی یادی ناوەندی سەرکەوتنەکانی هێزە چەکدارە دلێرەکانماندا بەسەر فارسی دوژمنی بێ‌مێشکدا .. سەرۆکی فەرماندە قسەتان بۆ ئەکات.

جەژنی لەدایك بوونی سوپا لە پارێزگای سلێمانی

لە پارێزگای سلێمانیشدا وەك هەموو پارێزگاکانی تری ولات بە بۆنەی (٦١) هەمین بیرەوەری دامەزراندنی سوپای عێراقی دلێرمانەوە چەند چالاکی‌یەك لە ناوچەکانی پارێزگادا جێبەجێ کرا .

هەر بەم بۆنەیەوە شەقامو جێگا گشتی‌یەکان بە دروشمی تایبەتی ئەم رۆژە پیرۆزەو ئاڵای عێراقیو گوڵی رەنگاورەنگو وێنەی گەورەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین رازابووەوە . هەروەها بەرێز جعفر عبدالکریم بەرزنجی پارێزگاری سلێمانی سەرەتا پێشوازی لە سەرۆك دائرەکان کردو پاشان پێکەوە پیرۆزبایی خۆیان پێشکەش بە سەربازو ئەفسەرەکانی سلێمانی کردو بەم بۆنەیەوە دیاری تایبەتی خۆیان پێشکەش کردن ، شایانی باسیشە لەم سەردانەیاندا هاورێ دکتۆر نجم عبدالله العراقی ئەمینداری نهێنی سەرکردایەتی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی سلێمانی هاوبەشی کردن .

باشان بەرێزان پارێزگاری سلێمانیو هاورێ ئەمینداری نهێنی سەرکردایەتی پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی سلێمانی دەستیان کرد بە کردنەوەو دانانی بەردی بناغەی ژمارەیەك لە پرۆژەی جۆربەجۆرەکان کە تێکرا بایی ٢ ملیون و ٥١٣ هەزارو ١٩٠ دینار بوو لەوانەش . دانانی بەردی بناغەی پرۆژەی دوو رێیانی سەرچنارو سلێمانی بە نرخی یەك ملیونو ٨٩٠ هەزارو ١٩٠ دینار لەگەڵ کردنەوەی کارگەی برینی بەردی سەرچنار بە نرخی ٣٥٠ هەزار دینار ئینجا کردنەوەی پرۆژەی سایلۆی چەوەندەر بە نرخی ١٣٣ هەزار دینار لە کارگەی گشتی شەکرو هەروەها کردنەوەی بینای دەزگای گشتی نەخشەو لێکۆڵینەوەی لقی سلێمانی بە نرخی ١١٠ هەزار دینار .. ئەمانەو کردنەوەی مەخزەنو سیاجێکی بەرێوەبەرێتی لاوانی سلێمانی لە ناوچەی رزگاریدا بە نرخی (٣٠) هەزار دینار . دوابەدوای کردنەوەی ئەم پرۆژانەش بەرێزان جعفر عبدالکریم بەرزنجیو هاورێ دکتۆر نجم عبدالله العراقی لەگەڵ سەرۆك دائرەکانی پارێزگای سلێمانیدا سەریان لە ئوردوگای مەشق کردنی سوپای میللی لە ناحیەی عەربەت داو بەرێز پارێزگاری سلێمانی وتارێکی بۆ خوێندنەوەو تیایدا سەرەتا پیرۆزبایی ئەم بیرەوەری‌یەو سەرکەوتنەکانیانی لێ‌کردنو وتی ئێوە هەمیشە دووپاتان کردوەتەوە کە توێنەری راستەقینەی ئەم میللەتەنو بۆ مێژووتان سەلماندوە کە برایەتی کوردو عەرەب ئەوەندە بە هێزو بتەوە لە دێر زەمانەوە تا ئێستا دوژمنەکانی ولاتمان نەیانتوانیوە بە هەموو پیلانەکانیانەوە کاری لێ‌بکەن.

رێکخراوی رزگاریخوازی فلەستینی: رژێمی فارسەکان لەبارێکی ئاڵۆزدایە

رێکخراوی رزگاریخوزی فەلەستین سەر لە نوێ پیلانی تێکدەرانەی رژێمی تێرانی دژی بەحرین تاوانبار کردوەو ئەم پیلانەی بە کاریکی نارەوا باسکردوە .

خالد حسن ئەندامی لیژنەی مەرکەزی بزوتنەوەی فتح بە گۆڤاری (صدی الاسبوع »ی بەحرینی راگەیاندەکە پەیوەندی رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستین و ئێران باش نیەو رژیمی فارسەکان لە ئاڵۆزیدایەو راشی گەیاندوکە چاوەرێی چاك بوونی ناکرێ چونکە هەر مەلایەك لە مەلاکانی ئێران خۆیان دەولەتن لە ناودەولەتدا .

رۆژنامەیەکی نەمساوی باسی هاوکاری گومان لێ کراوی نێوان رژێمی فارس و ئەسەد دەکات

ڤیەننا - ١٢ - ئا ـ د ـ ع ـ رۆژنامەی (فولکس بلات) کە بەناوی پارتی گەلی نەمساوی‌یەوە ئەدوێ دووپاتی کردەوە هاربکاری نێوان رژێمی سوری ئێرانی تەنیا لەچوارچێوەی خایاندنی جەنگی عیراق و ئێراندا نامێنێتەوە بگرە کارێکی کردووە وای لەناوچەی کەنداوی عەرەبی کردووەبێتە جێی دەست وەشاندنی سیاسەتی وێرانکاری ئێران .

رۆژنامەکە لەوتارێکدا کە رۆژی ١٢ی ئەم مانگە بلاوکراوەتەوە روونی کردۆتەوە پەکگرتنی سوریا لەگەڵ رژێمی فارسیدا ئەم پیلانانەی دەرخست کەخومەینی دژی ولاتانی ناوچەکە درووستیان ئەکات و پەنجەی بۆ دەرکەوتنی ئەو رەفتارە وێرانکاری‌یەی ئەم دوای‌یەی بەحرەین راکێشاوە کە رژێمی دەسەلاتداری ئێران بەرێوەی ئەبات .

رۆژنامەکە روونی کردۆتەوە کەکاری تەقینەوەی بالوێزخانەی عیراق لەبێروت ئەنجامی ئەم رێکەوتنە هاوکۆی‌یەی نێوان مرخابەراتی هەردوو رژێمی فارسی و سوریا دژی عیراق هاتووە .

رۆژنامەکە لەوتارەکەیدا کۆتایی بەوەهێناوە کەدەرکەوتنی رژێمی خوێناوی تاران دووپاتی ئەوە ئەکاتەوە کە لیژنەی پارێزەرانی جیهان لەجنێف بەتەواوی هەستی بەوە کردووە کە رژێمی ناوبراو تەنیا (٣٣٥٠) هەزار کەسی بەتوومەتی سیاسی لەسێدارە نەداوە بگرە ژمارەکە زۆر زۆر لەوە گەورەترە .

بریندارکردنی حجة الاسلام حسن منفرد لە تاران پێکدا هەلپژانێکی توند لە نێوان شۆرشگێرانی کورد و پاسدارانی خومەینی

تاران -١٢- ئاژانسەکان: هێزی بەرهەڵستکاری ئێران لەگەل ئەوهەموو هێرشی لە سێدارەدانانەی کە رژێمی فارسی دژی گەلانی ئێران ئەیکەن هەلمەتی چەکدارانەی خۆیان دژی دوژمنان و دەزگاکانی دەولەت توند دەکەن .

لەم هێرشە دلێرانەیاندا کوشتنی (حجتی ئیسلام)و ئەحرو بۆکانی بوو ئەمە بێجگە لە کوشتنی هەندێ لە پاسەوانان و کاربەدەستانی خومەینی کەپێیان ئەلێن (حزبی خودا) .

لە لایەکی کەوە قسەکەرێکی پاسەوانەکانی خومەینی بلاوی کردەوە کە پێکداهەلپژانێکی فراوان رۆژی ١١ی ئەم مانگە لە نێوان پاسەوانەکانی خومەینی و شۆرشگێرەکانی کورد لە ناوچەی نۆکنەو ئەنیارو تایەر ئاباد روویداوە کەلەدەوروبەری بۆکانەوە هاتوون .

هەروەها لە ناوچەی مەهاباد و سەردەشت پێکداهەلپژانێکی کە لە نێوان پاسەوانەکانی خومەینی و شۆرشگێرانی کوردا روویداوەو هەشت کەس کوژراوە .

دیسانەوە رادیۆی تاران شەوی یازدەی ئەم مانگە بلاوی کردەوە کە پاسەوانەکانی خومەینی ژمارەیەکی زۆر ئازووقەو کەلوپەلی سوپایی لە شاخی شەمرانی نزیك تاراندا دۆزیوەتەوە .

لەبەر رووناکی پێکداهەلپژانی نێوان هێزی بەرهەلستکاری ئێران و پاسەوانەکانی خومەینیدا پێکدا هەلپژانێك لە نێوان بەرهەلستکاران و پاسەوانەکانی رژێمی ئێراندا لە نۆکەندی بوجی ئاباد روویداوە ، ئێژگەی ئێران ئەو هەوالانەی شاردەوە کە سەباردت بە کوشتن و پێکاندنی پاسەوانەکانی خومەینیدا بووەو تەنیا هەر ئەو زبانانەی دەرخست کە هێزی بەرهەلستکاران تووشیان هاتووە .

لە بەیاننامەیەکدا:

ولاتانی خلیجی عەرەبی نارەزایی دژی پیلانەکانی رژێمی فارسی رەگەز پەرست دەردەبرن

ئەنجومەنی وەزیرانی کاری ولاتانی خەلیجی عەرەبی بەتوندی نارەزاییان دەربڕیوە بەرامبەر ئەو پیلانە تێکدەرانەیەی رژێمی فارسی رەگەز پەرست دژی بەحرین سازی کردبوو .

ئەنجومەن لەو بریارو خواستانەی دوای کۆبوونەوەکانی لە شاری ریاض بلاوی کردەوە دووپاتی کردۆتەوە کە ئەو پیلانە نارەوایە دەست هاویشتنە بە کاروبارو هێرش بردنە بەسەر سەربەخۆیی و رێزی بەحرێنە .

ئەنجومەن ولاتانی عەرەب و ولاتانی تری جیهانی بانگ کردوە کە نارەزایی بەرامبەر بەم کارە ناپەسەندەی رژێمی فارسی دەگەز پەرست دەربڕن .

Institut Kurde de Paris

لەبیرەوەری ١٢٠ ساڵەی لەدایك بوونی هاوكاری دا

بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی وسەرنووسەر لە باری ئێستای «هاوكاری»و هیوای پاشەڕۆژی دەدوێ

بێگومان ، زوربـــەی هەرە زۆری خوێنـــەران و بەتایبەتـــی لە كـــۆڕە ڕۆشنبیری‌یەكانـــدا ، دەرك بەوە دەكەن ، كە ڕۆژنامەی « هاوكاری » لـــەم دوو ساڵەی دواییەدا ، هەنگاوی بەرەو پێشەوە چوونی باشی‌ناوەو بە بەراورد لەگـــەڵ ئەوبارەی ئەم ڕۆژنامەیـــەی‌تیا دەر دەچێت كە : كادیری ڕۆژنامە نووسی تەرخانـــی كەمەو كێشەی چاپكـــردن‌و دابەشكردنی چارە نەكـــراوە دەڵێین بە بەراورد لەگـــەڵ ئەو بارەو چۆنیەتـــــی دەرچوونی هەموو هەفتەیەك ، هەست بەوە دەكرێ كـــە ڕۆژنامەیەكی پێشكەوتووەو تاقە ڕۆژنامەی كوردی‌یـــە لە بواری ڕۆژنامە نووســـیدا هەنگاوی خۆی بەسەركەو -تویی دەنێت .

وا (هاوكاری) تەمەنـــی گەیشتە (١١) ساڵو پـــێ‌ی نایە ساڵی (١٢)هەمیـــەوە . لەماوەی ئەم یانزە ساڵـــەدا بێ بچران هەر هـــەفتـــەی جارێ گەیشتۆتە دەســـتی خوێنەواری كـــوردو وەك ڕۆژنامەیەكی سیاسی گشتی دەوری خۆی بە چاكـــــی گێڕاوە .. . دەوری لـــە هەموو ڕوویەكی سیاســـی‌و ڕۆشنبیری‌و ڕۆژنامـــــە نووسیەوە ...

لـــەم بۆنەیـــــەدا . بەپێویستمان زانی ئـــــەم گفتوگۆیە لەگەڵ بەڕێـــــر ماموستا اسماعیل رســـول بەڕێوەبەری گشتی دەزگـــای ڕۆشنبیری‌و بڵاوكردنەوەی كوردی - كە ڕۆژنامەكـــەی لێ دەردەچێت‌و ســـــەر نووسەری ڕۆژنامەكـــــەدا بكەین .

● **لەپێشدا لەماموستـــا اسماعیل‌مان پرسی :**
- لـــە بیـــــرەوەری ١٢ ساڵـــەی لەدایك بوونـــی ڕۆژنامە نووسی كوردیـــدا هەڵدەسەنگێنن ؟

×× بێگومان . «هاوكاری» دیاردەیەكی ڕووناك‌و گرنگـــە لە مێژووی ڕۆژنامـــــــە نووسی كوردیدا . چونكـــە تاقە ڕۆژنامەیەكی كوردی‌یـــە چەندان ســـــاڵی دوورو درێژ بێ‌بچران دەربچـــێ . ئەوەی ئەیزانین لـــەكۆڕی ڕۆشنبیری‌و ئەدەبـــــــی كردبداو بۆ خزمەتـــی ئـــەم لایەنـــــــە لـــــە ڕووی ڕۆژنامە نووســـیوە . گۆڤاری كوردی زۆر بـــوون هەر لەكۆنـــــەوە بیگـــرە « گۆڤاری گەلاوێژ »و تـــا « ڕۆژی كوردســــــتان »و « نووسەری كورد »و ... هتد . بەڵام هەمیشـــــە ئیستاشـــ بزوتنـــەوەی ڕۆژنامە نووسی كـــــوردی پێویستی بە ڕۆژنامەیـــــەك بووە كە بایەخ بەلایەنـــــە فراوانەكانی تری ژیانـــــی سیاسی‌و ڕۆشـــنبیری‌و ئابوری‌و كۆمەڵایەتی بـــدات لەڕووی دەنگ‌و باســـ‌و لێكۆلینەوەو شتە ڕۆژانەكانی ئەم لایەنانەی ژیان . جا كە بەساڵانی تەمەنـــــــــی «هاوكاری»دا دەچینـــەوە . سەیر دەكەین لەم لایەنانـــەدا ئەوەندەی بۆی ڕەخســـاوە دەوری باڵای بـــووە لـــــە گەیاندنی شتە ڕۆژانەكانـــی باری سیاسی‌و ئابـــوری‌و كۆمەڵایەتی‌و ڕۆشـــنبیری لەشێوەی دەنگ‌و باســـی‌و گەیاندنـــــی ڕۆژنامـــــە نووسیدا : « هـــاوكاری » هەر لەم سنوردشــــــدا نەوەستاوە . بەڵكو دەورێكی دیاریشی لەبرەودان بـــــە بزوتنەوەی ئەدەبی كوردیـــدا هەبووە بەو لایەنەدا كـــــە خزمەتی وشەی كـــــوردی دەكات‌و بەهرەی داهێنەران هەڵدەسەنگێنێ . لەتەمـــەنی (١٢) ساڵەی ئەم ڕۆژنامەیەدا . شایانی ئەوەیە بەڕێـــــزو قەدرەوە ســـەیری دەوری هاوكاری بكەین لە كاروانـــی ڕۆژنامە نووسی كوردیدا .

● **ئێمە ئەگەر بەچاوی خوێنەر سەیری ڕۆژنامەكـــە بكەین هەست دەكەین لـــەم ماوەی دوو ساڵەدا كە ئەركی سەر نووسەری ڕۆژنامەكەتان پێ سپێردراوە ، هەســـت بە جۆرە گۆڕانێكی بـــــەرەو پێشەوە دەكەین ، لـــــەم ماوەیەدا چیتان كردوە بـــۆ پەرەپێدانی ؟**

×× هەر كە ئەركـــــی سەر نووسەری «هاوكاری» مان پێ سپێردرا. تەقەللای پێشخستنی ڕۆژنامەكـــەمان لەناوەوە دەست پـــێ‌كرد . ئەویش بە بەستنی بوونـــە- وەی بەردەوام لەگـــــەڵ دەستەی نووســــــەران‌و لێكۆلینەوەی بەوردیی هەموو كێشەكانی ڕێگای كاروبارو بیركردنەوە لەچۆنیەتی چارە كردنیان بۆ یەكەمجار لەژیانی كاروباری دەســــــتەی نووسەراندا . بەرنامـــــەی كاری ساڵانە دانرا كـــــــە نەخشەیەكی مەوزوعی‌و تیرو تەسەلی كاركردنـــــــی بەرهەمداری پێشخستنـــە ڕۆژنامەكەیە لە هەمـــــــو ڕوویەكەوە . لایەنی كادیر . لایەنی ناوەڕۆكی ڕۆژنامەكە. لایەنی هونەری . كاروباری دابەشكردن‌و بڵاوكردنەوەیی‌و .. تا دوایـــــی . ئـــەوی ڕاستی‌بێ لەپێشــــــەوەو ئیستاش كێشەی هـــــەرە دیاری ڕێگای كاركردنمان ، كەمی كادیری شارەزابـــووە لەڕووی ڕۆژنامە نووسیەوە، كە نەمانتوانی چارەسەری بۆ بدۆزینەوە ، لەبەر ئـــــەوە پەنامان بردە بەر ئـــــەو ڕۆشنبیرانەی شـــارەزایان لەم لایەنەدا هەیە كـــــــە هاوكاری‌مان لەگەڵدا بكەن‌و ئەوانیش بە دەنگمانـــــەوە هاتن‌و تارادەیەك توانیومانـــە بەسەر هەندێ كۆسپدا لـــەم ڕووەوە زاڵ ببین .

بایەخی تایبەتیمـــــان بەهێنانـــەدی ئـــــارەزووی خوێنەری كـــورد لە ڕووی ڕۆژنامە نووسیوە داوە ، بۆ لاپەڕەی ئەدەب‌و ڕۆشنبیری كادیری شارەزای ئـــــەم لایەنمان تەرخان كردوە . ئەوەتە لەماوەی لاپەڕەكـــەوە بەرهەمی بەسوودو چاكـــی ئەدیب‌و ڕۆشنبیران دەگاتـــە خوێنـــــەران . لە ڕووی هونەری‌و دەرهێنانـــــی ڕۆژنامەوە هاوكاری لـــــە ڕۆژنامەكانی تری وڵات كەمتر نیەو لەرادەیەكی پێشكەوتوی باشدایە . بێگومان ئاواتـــی هەرە سەرەكیمان ئـــــەوە بـــووە « هـــاوكاری » ڕۆژنامەیەكی ڕۆژانە بێـــت بەڵام بەدی نەهاتنی ئـــــەم ئاواتە ، لە كەمتەرخەمـــــی ئێمەوە نەبووە . كێشەكـــــە دەگەرێتەوە بۆ : كەمـــــی كادیر ، كێشەی چاپخانە .

ئەمەوێ بەم بۆنـــــەیەوە بەنجە بۆ ئەو هەوڵە رابكێشم كە داومانە بۆ پتەوكردنـــی هاوكاری نێوان ڕۆژنامە - كەمان‌و كۆڕو لایەنـــــە ڕۆشنبیریەكان ئەوە بـــــوو هەر لەسەرەتاوە چـــــەندان كۆبوونەوەمان لەشارەكانـــی هەولێرو سلیمانی‌ودهـــۆك لەگەڵدا كردن پێمـــــان ڕاگەیاندن كە ڕۆژنامەكـــەمان كراوەیە بۆ بەرهەمـــــەكانیان لەسنووری ئەركی سەرشانی خۆیدا ، بێگومان ئـــــەم بەیەكگەیشتنانە ســـــوودی چاكیان باشتر ڕوون بكەینەوە هەندێ وردە گلەیمان لـــێ دەكـــــرا لـــــــەڕووی « هاوكاری »یەوە بـــــەڵام ڕاستی‌یەكـــەی بۆمـــــان دەركەوت ، هەندێ تا ئـــەو كاتە دەوری ڕۆژنامــــەی « هاوكاری »یان تەنیـــا لە سنووره ئەدەبیەكدا گیـــــر دەكرد ، كە بەمە دەبوایـــــە بەشی لایەنە ڕۆشـــنبیری‌و ڕاگەیاندنەكانی تر لە بیـــــر بكرێ كە ئەمەش ڕاست نیە، هاوكاری ڕۆژنامەیەكـــــی هەفتانەی سیاسی گشتی‌یە، جیایە لە گۆڤاری تەنیـــــا ئەدەبی یان تەنیا ڕۆشنبیری گشتی دیسان هـــــــەر دەزگاكەی ئێمە چاپكـــــراوی تری تەرخان كراوی بۆ ئـــەم لایەنە هەیـــــە «بەیـــان»و « ڕۆشنبیری نوێ » .

● **بەم بۆنـــــەیەوە ، ماموستا دەمانەوێ بزانیـــن بۆ ئەوەی ڕۆژنامەكـــــــە بگاتە دەســـت هەمـــــــوو خوێنەرێك‌و هەر خوێنـــەرێ بەشی خۆی تیا ببینـــــــێ چیتان كردوە ؟**

××× خۆی گیروگرفتەكـــە ئەوەبووە ، چاپكـــــــراوە پێشوەكانی كوردی زەوقـــی خوێنەری كوردیان تەنیا بـــە ئەدەب ڕاهێناوە ، كـــــــە ئەمە هەڵەیەو كار دەكاتـــە سەرباری ڕۆشنبیری گشتی خوێنـــــەرو ئـــارەزووی خوێنەرانی تری ڕۆشنبیری گشتی بێ‌بەشـــــــ دەكات ، بۆیە لە «هاوكـــــاری» دا هەروەك ڕۆشنبیری نوێ‌مان تەرخان كرد بۆ ڕۆشـــنبیری گشتی - بایەخمان بـــــەوەدا هەموو ئـــــارەزوە هەمــــە چەشنەكانی خوێنەران بەشی خۆیان لەڕۆژنامە نووســـیدا هەبێت بەم پێیە لـــــــە « هاوكاری » لاپــــــەڕەی « زانست »و «هـــونەر »و « ئافـــرەت‌و خێـــزان »و « وەرزشـــــــ‌و لاوان »و « قوتابیان » ئەوەندەی ماوە هەبووەو دەرفەت لە بەردەما بووە بڵاو كراونەتەوە .

● **دیسان ، دەمانـــەوێ باس لەوە بكەین ، چی كراوە بۆ زاڵ بوون بەسەر كێشەی دابەشكردنی « هاوكاری »دا تا بگاتە هەمـــــــــــوو خوێنەرێك ؟**

× × ئەوی ڕاســــــتی بێ كێشەی دابەشكردنـــی هاوكاری یەكێكە لەكێشـــــە عاسیەكان ، چونكە ئێمـــــە هیوامان ئەوەیە «هاوكاری»و چاپكراوەكانی تریشمان بگاتە دەست هەموو خوێنەرێكـــی كورد لە هەمـــــو لایەك ، بەتایبەتی « هاوكاری » بـــۆ قەزاو ناحیەكان‌و هەتــــــا لادێش ، بەڵام ئەو لایەنەی ئەم ئەركە بەجێ دەهێنێ ، ئەویش لەبەر گیروگرفتـــی خۆی تا ئیستا دابەشـــكردن لەناو شارە گەورەكانـــــــدا گیرە . لەبەر ئـــــەوە زۆر بەتەنگ ئەوەوەین كە لـــــە ساڵی داهاتووەو بەهاوكاری لەگەڵ (الدار الوطنیـــــه) چارەسەری ئەم كێشەیـــە - بكەین .

● **لەدواییدا ، ماموستای بەڕێز ، دەمانەوێت بزانین : لەساڵی داهاتوودا . . . چاوەڕێی چی دەكـــەن ؟ ئـــاواتتان بۆ هاوكاری ؟**

×× ئیستاو لە پاشەڕۆژا ، ئاوانمان ڕازی كردنـــــــی خوێنەری كوردە ، بەتایبەتی ئەدیب‌و ڕۆشـــــــنبیران ، خۆزگەمان ئەوەیە «هاوكاری» ڕۆژانە بێت . ئەم ئاواتـــــە بە چارەسەری كێشــــــەی : كەمی كادیر ، چاپخانە تەواو دەبێت كە هیوامان وایـــــە ئەمساڵ بتوانین بەسەریاندا ڕەت ببین .

● **سوپاس ...**

Institut Kurde de Paris

لەیادی لەدایک بوونی هاوکاریدا

رۆژنامەو پێشکەوتنی راگەیاندن

دنیای راگەیاندن ، هەموو رۆژێ شتی نوێ دەهێنێتە کایەوە ، سەدان ساڵ ، لەمەوبەر ، پیتو ووشە ، تاقە وەسیلەی راگەیاندن بوون ، بە بیری کەسدا - یان هەموو کەسدا نەدەهات - رۆژێ دێت لە رێگای هەواوە ، دەنگ دەبگاتە دوورترین شوێنو بەزوویی [illegible] کاتێش ئەو دەنگە بگاتو بەڕوویەکی [illegible] کاری ئاسیرکردن رابەرێنێ

عبدالله عباس

ئارەزووی مرۆڤ ، بۆ زانینی ، زیاترو داهێنانی زیاترو فێربوونی زیاتر لەو سنوورەشدا نەوەستا ، لە سنووری راگەیاندندا لە باڵی دەنگدا ، وێنەش لە دوورترین شوێنەوە بۆ دوورترین ، کەوتە کاری خۆی ، بەم جۆرە ، تەلەفزیون ، بوو بە وەسیلەیەکی زۆر گرنگو لە رۆژگاری ئێستادا ... تادێ گرنگ تر دەبێت .

لەوانەیە ، وازانراپێ . هەر هیچ نەبێت لە تۆناخێکی دیاریکراودا - تەلەفزیون لوتکەی تەکنیکی راگەیاندنە - بەڵام ، کار لە سنوورێکدا ناوەستێت ، چونکە ، ژیان خۆی لە سنوورێکداو پێداویستەکانی کە لەگەڵیا دێنەکایەوە لە سنوورێکدا ناوەستن ، ئیتر شتێکی تر داهات کە پێی دەڵێن - ڤیدیو - ، هەر چەندە ئەمەیان لە نرخی تەلەفزیونی کەم نەکردەوە ، بەڵام زەخمێکی بەهێزتری پێبەخشی ، لە ڤیدیویشەوە ، بۆ ڤیدیوکاسیاو بەم جۆرە ... کاری داهێنان بەردەوامەو کەم کەس دەزانن سبەینێ ، دووربێت یان نزیك ، چ داهاتێکی نوێ ، سەدان ساڵی تەکنیك لە مەیدانی راگەیاندا کەم دەکاتەوە ، کەس نازانێت یان کەم کەس دەزانن - رۆژنامە ، یان گۆڤاری سبەتێ چۆن دەبێت ، ئایا تێکەڵ دەبێت لە وێنەو دەنگو ووشە ، یان لەوەش سەیر ترو گرنگ تر دەبێت ؟

یان ، تۆ بڵێیت ، لە هەموو ئەم حاڵەتانەدا ، ووشە سەروەری هەڵویست بێتو تەنیا ئەو دەربڕی مەبەستە سەرەکیەکە بێت لە راگەیاندندا ؟

هەموو شارەزاو پسپۆڕەکان لە پاشەرۆژ ، دوای سەدان تاقیکردنەوەو سەرژماردەو بەکارهێنانی چەندان رێگاو شوێنی تاقیکردنەوە ، گەیشتونەتە جۆرە قەناعەتێك دەڵێن (ووشەی چاپکراو . . . هەر سەروەر دەبێت[1]) .

لەپاڵ هەموو داهاتە نوێکاندا ، لە مەیدانی راگەیاندندا لە پاڵ هەموو ئەو شتانەی گوێ دەیبیستێو چاو دەیانبینێ ووشەی چاپکراو ، هەر بە بەهێزی خۆی دەمێنێتەوەو هەر ئەو بەهێزە ، ئەوانە بە قەناعەتەوە دەڵێن : ووشە کە لە رۆژنامەو گۆڤارادا دەنووسرێت ، وێنە هەرە نوێیەکەی یەکەم هەنگاوی پێوە دیارە ، بۆیە هەر بە بەهێزی دەمێنێتەوەو ئەوەی ئەمرۆ ، لەو ووشە چاپکراوانە ئەو پەردە دەبینن دوێنێی بەستۆتەوە بە ئەمرۆوەو ... رێگایە بۆ سبەینێ ..

× × ×

لە لێکۆڵینەوەیەکی فراوانی تردا دەربارەی بایەخی دەزگاکانی راگەیاندن[2] ، بەنجام بۆ ئەوە کێشا کە ، دەتوانین بڵێین ، رۆژنامە بەشداری‌یەکی ویژدانیو فیکریبە لە کۆڕی مرۆڤایەتیدا ، نووسەری رۆژنامەو خوێنەر بە یەکەوە دەبەستێت ، رۆژنامە ، بە هەموو شێوەکانیەوە (ئەو گۆڤارانە نەبێت ، بۆ لایەنێکی دیاریکراوی زانستیو ئەلەفی تەرخان بوون) دەبێت بە پێی ئەم مەرجانە ، ئەو پەیوەندی‌یە ویژدانیە مرۆڤایەتیە لە نێوان خۆیو خوێنەرەکانیان دروست بکات :

یەکەم : تێگەیاندن ...

دووەم : ئاگادارکردنی خوێنەران لەو شتانەی لە دەوروپشتیان روو دەدەنو هوشیارکردنەوەیان .

سێیەم : راکێشانی خوێنەران بۆ خوێندنەوە .

چوارەم : کارتێکردن ، رازیکردن ، رابەریو ئاراستەیی ..

ئەمانە ، تێکرایی ئەرکی رۆژنامە نووسی‌یە ، لە پاڵ ئەمەدا رۆژنامەیەك جۆر نیە ، رۆژانە هەیەو هەفتانەو دیسان گۆڤاری هەفتانەو مانگانە هەیە ، بێجگە لە گۆڤار یان رۆژنامەی تایبەت بە شارەزایی دیاریکراو ، وەك گۆڤارێکی تایبەت کە تەنیا بایەخدان بە زانست دەدات ، یان رۆژنامەیەکی هەفتانە تەنیا بۆ کاروباری وەرزش تەرخانە ، یان گۆڤارێك بە تەنیا بۆ کاروباری ئابوری ، یان تەنیا بۆ ئەدەبو جمەکەکانی تری رۆشنبیریو تا دوایی ، بەڵام راستی‌یەك هەیە نابێت لە بیری بکەین ئەم گۆڤارو رۆژنامە تایبەتیانەش لە رووی ئاراستەو راگەیاندنو هونەری رۆژنامەنوسیەوە هەرچەندە تەرخانیش بن بۆ بەشێکی تایبەتی خوێنەران ـ بەڵام ئەو چوارچێوە فیکریانە دەیانگرێتەوە کە باسمان کردن .

بێگومان دەزانین ، لە نێوان رۆژنامەی رۆژانەو هەفتانەدا ، ئەگەر لە گۆشەی ئەرکی رۆژنامە نووسیەوە سەیری بکەین ، جیاوازیەکی زۆر کەمو ساکار هەیە ، هەرچەندە ، هەندێ شارەزا ، ئەم جیاوازیە ساکارەش بەدی ناکەن ، بەڵام هەندێکی تریان دەڵێن ، رۆژنامەی رۆژانە شتێکەو هەفتانە شتێکی ترە ، بە لای هەندێکی ترەوە وایە ئەگەر جیاوازی لە جۆرو شێوەو وەختدا هەبێت ، بەڵام ، هەردووکیان لە ئەنجامدا یەکن ، بەڵام تازەترین باری سەرنج لە دنیای رۆژنامە نووسیدا کە (بە پێی ئەم بارو رۆژگارە پڕ لە خێراییو گۆڕانە ، کارگێرانی رۆژنامە نووسی زیاتر مەیلی دەرکردنی هەفتانە دەکەن[2]) لە شێوەی گۆڤارداو ئەم جۆرە رۆژنامەنووسیە زیاتر دەتوانێت لە خوێنەر نزیك ببێتەوە ، خاوەنەکانی ئەم باری سەرنجە دەڵێن : گۆڤارێکی هەفتانە ، زیاتر دەتوانێت لە رادەی خواستی خوێنەر دابێت ، چونکە ، زوربەی زۆری ئەو دەنگو - باسانەی رۆژنامە - بڵاویان دەکاتەوە پێشتر دەتوانرێ لە رێگای رادیوو تەلەفزیونەوە چەندان جار گوێیان لێبێتو ئەوانیش - رادیوو تەلەفزیون - سەرچاوەی دەنگوباسیان هەر ئەو ئاژانسە دەنگو - باسانەن کە رۆژنامەکان متمانەیان پێ دەکەن بۆ وەرگرتنی مەعلومات . بەم جۆرە ، بۆ ئەوەی رۆژنامەی رۆژانە بایەخی خۆی بمێنێ ، ئێستا لە کاری ئاراستەکردنو راگەیاندندا ، متمانە بە خێراییو دەستوبردی دەکەنو دەیانەوێت سەرچاوەی مەعلوماتیان لە خۆیانەوە بێتو بێجگە لەوەش روو دەکەنە بەرەپێدانی لاپەرە تایبەتیەکانی لێکۆڵینەوەو رۆشنبیری گشتیو کاروباری رۆژانەی ژیانی خەڵك ، ئەو گۆڕانکاری‌یەی بەسەر کەرەستەکانی راگەیاندا هاتووە ، وای کردوە ، زۆر لە رۆژنامە دیارەکانی دنیا بە باری خۆیاندا بچنەوە .

بۆ نموونە : رۆژنامەی - تایمز - [3]ی لەندەنی نزیکەی زیاتر لە نیوە سەدەیەك ئوسلوبێکی تایبەتی خۆی هەبوو لە دنیای رۆژنامەنووسی بەریتانیاو جیهاندا ، لاپەڕەکانی یەکەمی بۆ ئاگاداریو پروپاگەندە تەرخان دەکرد ، بەڵام رووداوی گرنگی لە رادەی هەواڵی دەستپێکردنی یەکەم شەڕی جیهانیدا ، لە لاپەڕەکانی ناوەوەدا بڵاودەکردەوە ، بەڵام لەم ساڵانەی دواییدا «تایمز» هەستی کرد رادەی رۆژنامەنووسی نزم بۆتەوەو دوایی ناچار بوو ، بە گۆڕینی ئەم ئوسلوبەو تازە بە تازە ئەم رۆژنامە کۆنە لاپەڕەی یەکەمی تەرخان دەکات بۆ کاروباری گرنگی جیهان .

«لوموند[4]»ی فەرەنسایی لە ماوەی ٣٦ ساڵدا سووربوو لەسەر ئەوەی لەگەڵ هەواڵەکانیا وێنە بڵاونەکاتەوە ، بیانووی لەو ٣٦ ساڵەدا ئەوەبوو ، کە یەکەم مەسرەف کەم دەکاتەوەو دووەم لە جیاتی وێنە هەواڵێك زیاتر بڵاودەکاتەوە ، لەگەڵ ئەم ئوسلوبە سەیرەشدا لومۆند بوو بە یەکەم رۆژنامەی فەرەنسا کە بەردەوام بڵاوبوونەوەی پەرەی سەندو لە رۆژێکدا نیو ملیۆن نوسخەی لێ بڵاو دەبێتەوە ، بەڵام لەبەردەم گۆڕانەکانی کەرەستە راگەیاندندا ناچار بوو واز لە مەسەلەی کەم مەسرەفیو هەواڵی زیاتر بێنێو رووبکاتە بڵاوکردنەوەی وێنە .

(١) گۆڤاری «رۆشنبیری نوی» ژ ساڵی ١٩٧٩ .

(٢) گۆڤاری - کفاح العربی - ژ ٧٣ لە ٥-١١-١٩٧٩دا .

(٣)و (٤) گۆڤاری - کفاح العربی-ژ ٧٥ ساڵی ١٩٧٩.

هاوکاریە چۆن ئەوێت؟

بەدەگمەن لە مێژووی ڕۆژنامەگەری کوردیدا بینراوە کە ڕۆژنامەیێکی (سیاسی – ئەدەبی) وەك (هاوکاری)مان هەبێتو بەردەوام دەرچوو بێت ، هەرچەندە ئەم ڕۆژنامەیە دەست بەدەستێکی زۆری کردووە بەلام لەدەرچووندا بەکێنەوتووە ئەم خالە خۆی لە خۆیدا مایەی شانازییە بۆ گەلی کوردو جێی سوپاسە بۆ ئەو بەڕێوەبەرو دەستەی نووسەرانە کەگرتویانەتە ئەستۆ ..

نەریمان

سێ لاپەڕەی ئەم ڕۆژنامەیە وەك خۆی لەقاڵبێکی داڕژاودا مادەتەوە ئەویش لاپەڕەکانی یەکو دوو چوارە،لاپەڕەکانی دیکەی ناوونیشانی جۆربەجۆری بەخۆیەوە بینیەوە (ئەدەبو ژیان ، هونەرو رەخنە ،لێکۆڵینەوەو فۆلکلۆر هتد . . .) جار بەجاریکیش چەند ستونێك بۆ (منداڵانو وەرزش) دانراوە واتە ئەم ڕۆژنامەیە ئەڵهای ئەوەی کردووە دەم لە هەموو بابەتەکان بداتو لێیان نزیك بێتەوە .

وا ڕۆژنامەی (هاوکاری) لەماوەی یازدە ساڵی تەمەنیدا لە (٦١٠) ژمارە پتری لێ دەرچووە ڕەنگە لەدەیەکی ژمارەکانی بەشداریم تیادا کردووە لەبەر ئەمە خۆم بەیەکێ لەبنەماڵەکەی ئەدەمە قەڵەم ئاواتم ئەوەیە تەمەنی بانو درێژتر بێتو بەرەو پێشەوە هەنگاو بنێت جا لەم روانگەیەوە بۆ گەیشتنە ئەو ئامانجە ئەمەوی لە داهاتودا ئەم ڕۆژنامەیە ئەم لایەنانە چارەسەر بکات:

١ –یەکێك لە مەرجەکانی ڕۆژنامە (ووتەی ژمارە)یە ئاوێنەیەکە بیروباوەڕی ڕۆژنامە دەربارە رووداوێکی رامیاری – کۆمەڵایەتی – ئابوری ئەو هەفتەیە (دەرئەبڕێو ئەمەش بە هەموو سەنگو لێ پرسراوییەکیەوە ئەکەوێتە ئەستۆی (سەرەك نووسەر).

٢ – دەمێکە (پۆستەی خوێنەران) نەماوە ، بەیتێك دەر ئەچوو ئەو گۆشەیە ئەگەر بدرێتە دەست نووسەرێکی دڵ ودەروون پاکی کارامەوە ئەبێتە قوتابخانەیەکو مەشخەڵێکی رووناکی سەفەر وەهایە ، ئەبێت هەمە جۆربێت ، سەرە مەقەستی زۆری تیادا بێت، لە هونەر بدوێت ، بەشی منداڵانی تیابێت ، وێنەی ڕەنگینو قسەی بەتام ، هەروەها گۆشەیەك بۆ (زاخاوی مێشك) یابە هەڵهێنی خۆماڵی وەیا بەچوارگۆشە پڕ بکرێتەوە، ئەمەش بازاڕی ڕۆژنامە گەرم ئەکات .

٤ – ڕۆژنامەکە بەیەك جۆرە (ڕێنووس) بنوسرێت چارە سەری هەڵەی چاپ بکرێتو ئاگاداری پوختی ڕێزمانەکەی بێتو ئەوڵ بدرێ بە زمانێکی ئەدەبییە گکرتوو بنووسرێت .

٥ – لاوی تازە قەڵەم پشت گوێ نەخرێت ،هیچ نەبێت چەند کۆپلەیەك لە شیعرەکانیانو دەستە گوڵێك لە نووسینەکانیان بنوسرێت ، مادەی رەخنەی توندوتیژ نە درێ ، دەست بۆسە بچاوە بڕابکێشرێت ئەگەر دێتە وێنەیەکیش لە شوێنێکەوە وەرگیرا ناوی ئەو سەر چاوەیە دەربخرێ چ جای کەرەستەی وەرگیراو .

٦ – لەم ڕۆژنامەیەدا گەلێ شتی بە نرخ بلاوکراوەتەوە کە بوو سەرچاوەئەشێن پێویستە بەشی ئەرشیف بیلۆگرافیا یەك بۆ ئەم دەساڵەی ئامادە بکات تا کەڵك لەو باسانە وەربگیرێنو دووپاتیس نەکرێنەوە .

سوپاس وڕیز لێنان بۆ نورسەرانی ئەم ڕۆژنامەیە کە ئەرکو ئەمەکیان دیارەو لە بەرچاوە .

هەنگاوی نوێ بۆ پێشکەوتنی ڕۆژنامەنووسی کوردی

شێرزاد عبدالرحمن

وا ڕۆژنامەی ((هاوکاری))پێی نایە تەمەنێکی ترەوەو سەر لەنوێو لەگەڵ دەست پێکردنەوەی ساڵێکی تر کەوتە قۆناغێکی تروبەدرێژایی ئەو چەند ساڵەی تەمەنی خۆیو بەقەدەرخۆی ، توانیویەتی بەشداری فراوان لە بەرەو پێشەوە بردنی بزووتنەوەی ڕۆشنبیری کوردیدا بکاتوببێتە تاقە ڕۆژنامەیەکی تەمەن درێژ کە هەموو هەفتەیەك دڵی خوێنەرو ڕۆشنبیرانی کورد گەرم ئەکاتەوەو چەندان نووسەرو شاعیرو ڕۆژنامەنووس لەقوتابخانەی خۆی کۆکاتەوە .

بەو یادە شیرینەوە کە تیشکی ڕۆژنامەنووسی کوردی تیایدا ئەبریسکێتەوە چاومان بە هەندێ ڕۆشنبیرو خوێنەری ئازیز کەوت بۆ ئەوەی بیروڕای خۆیان بەرامبەر بەم بۆنە پیرۆزەوە دەربڕنو پێشنیاری خۆیان بۆ لەمەودوای «هاوکاری» پێشکەش بکەن ..

لە سەرەتادا کاك رەزا سەید گوڵ بەرزنجی چیرۆك نووس ووتی :

ڕۆژنامەی « هاوکاری » وەکو ڕۆژنامەیەکی هەفتانە لەماوەی تەمەنی چەند ساڵەی خۆیدا توانیویەتی بەشدارییەکی باش لە پێشخستنی بزووتنەوەی ڕۆشنبیریو ڕۆژنامە نووسی کوردیدا بکاتو لە سەرەتاوە بوە بە قوتابخانەیەك بۆ چەندان شاعیرو ڕۆشنبیریتر لەپاڵ هەردو گۆڤارەکەی « بەیان »و« ڕۆشنبیری نوێ » بەلای منەوە ، پێشخستنی ڕۆژنامەی « هاوکاری » ڕاستەوخۆ دەگەڕێتەوە بۆ چارەسەرکردنی گیروگرفتەکانیو ئەمەش کارێکی سانا نیە ، بەتایبەتی گیروگرفتی هەڵەی چاپەمەنیو شێوەی دابەشکردنیو گرینگیدان بەپێشکەوتنی لاپەڕەکانیو تەقەللادان بۆئەوەی ببێتە ڕۆژنامەیەکی ڕۆژانەو ئەمەش ئاواتی هەموومانە .

● کاك نزار جرجیس علی لە وەلامی پرسیارەکانمدا ووتی :

× کاتێ یادی دەرچونی ڕۆژنامەی « هاوکاری » دەکرێتەوە ، پێویستە کەمێك بگەڕێینەوە دوواوەو سەرنجێ بدەینە کاروانی ڕۆژنامە نووسی ئەم ڕۆژنامەیەو دەبێ بپرسین : هاوکاری وەکو ڕۆژنامەیەکی کوردی چی پێشکەش کردووە ؟ تا چرادەیەك توانیویەتی ڕۆڵی خۆی لە کاروانی ڕۆشنبیریو ڕۆژنامە نووسی کوردیدا ببینێ ؟ ئەم پرسیارانە دەتوانرێ وەلامی بدرێتەوە مادامەکی هاوکاری بەردەوامەو دەتوانێ بەرەو پێشەوە بچێت . دەبێ ئەوە بلێین ، کە هاوکاری لەرووی هونەریو بیرەوە پێشکەوتووە ئەگەر بەراووردی بکەین بە ڕۆژنامەکانی تر . هەموو هەفتەیەك ئەم ڕۆژنامەیە چەند باسێکی ئەدەبیو لێکۆلینەوەیەك بلاودەکاتەوە ، ئەمەش کاری گۆڤارێکی پسپۆرە ، نەك ڕۆژنامەیەکی هەفتانە کوانێ هەواڵی ڕۆژنامەنووسی لەم ڕۆژنامەیەدا .. کوا لێکۆلینەوەی ڕازاوەی ئەوتۆ لەباوەشی بکرێت ، کوانێ کاریکاتیر ؟ کەوابێ هاوکاری پێویستی بە هەموو ئەوانە هەیە ئەمەش پێویستی بە تەقەللایەکی بێ وچان هەیە .. بەلام لەگەڵ هەموو ئەوانە « هاوکاری » وەکو مەشخەڵێکی پرشنگدار دەمێنێتەوە .

● کاك سعلون یونس دەربارەی پێشخستنی ڕێبازی « هاوکاری » لەم قۆناغەی تەمەنیدا دەڵێ :

× لەسەرەتادا چەپکێ گوڵی پیرۆزبایی بۆ هەموو ئەو سەربازە ناسراوو مۆمی یەکەمی تەمەنی ئەم ڕۆژنامە ئازیزەیان هەڵگیرساندو تەقەللای بەردەوامیاندا بۆ ئەوەی لە خزمەتکردنی کاروانی ڕۆژنامە نووسی کوردیدا بەردەوام بێ بەلای منەوە ، چارەسەرکردنی هەندێ لایەنی ڕۆژنامە نووسی لەو ڕۆژنامەیەدا هەنگاوێکی نوێ دەبێ بۆ دروست بوونی ڕۆژنامە نووسیی پێشکەوتوو دیارترین ئەو شتانەش بەلای منەوە لەبەر ئەوەی ئەم ڕۆژنامەیە تاقە ڕۆژنامەیەکی کوردییە دەبێ لاپەڕەی هونەری تیدا فراوانتربکرێ ، چونکە هونەر وەکو لایەنێکی فراوانی ژیان زیاتر پێویستی بە بایەخدانە ، واتە بابەتی هونەری لەم ڕۆژنامەیەدا پێویستە زیاتر بایەخی پێ بدرێو لە مەشدا تەنیا پەیامنێرەکان بەشدار نەبن، بەلکو ڕێگا فراوانتر بکرێ لە بەردەم ئەو بەرا هونەرمەندانەی لەو بوارەدا کاردەکەنو زیاتر لە کێشەی هونەر دەگەن .

● کاك فەیسەل نورالدین دوای پیرۆزبایی کردن لە بیرەوەری سەرهەڵدانی – هاوکاری – ووتی :

× هاوکاری تاقە ڕۆژنامەیەکە کە مۆرکی تایبەتی خۆی هەیەو ، لەئەنجامی هەڵوێستی شۆڕش بەرامبەر بەبایەخدانی بۆ مافەکانی نەتەوەی کورد هاتۆتە کایەوەو لەماوەی لەدایك بوونیەوە تا ئەمرۆ ، بەردەوامو بێ پچرانەوە لەخزمەتی کاروانی ڕۆشنبیریو ڕۆژنامەنووسی کوردیدا بووەو هەنگاوی فراوانی ناوە بۆ بەرەو پێشەوە بردنی زمانو ئەدەبی کوردی .

ئەوەی بەلای منەوە جێی بایەخ پێدانە بۆ پلانی لەمەودوای ڕۆژنامەی « هاوکاری » ئەوەیە ، کە پێویستە زیاتر بایەخ بە بلاوکردنەوەی بابەتی زانستیو ئابووریو ئەو لایەنانە بدات کە فەرامۆش کراوە لە لاپەڕەکانی ڕۆژنامەکەداو خوێنەر بەدوایدا دەگەڕێت ، لە هەمان کات زیاتر بایەخ بە مەسەلەی زمانو ئیملای یەکگرتو بدرێتو لە هەڵەکان پاك بکرێتەوەو مەسەلەی چاپ کردنیشی شێوەیەکی نوێیەو ڕێزم هەیە بۆ هەموو ئەوانەی بەردەوامن لە خزمەت کردنی ئەم ڕۆژنامە تاقانەیە .

Institut Kurde de Paris

چەپکە

له بۆ تۆ له بۆ خۆم
دوور له من نزیك له تۆ
لەگڵ تۆدا دژی من
هەر ترپەیەك له دلی من
گولێکه به خوێنی تۆ ئاودراوه
هەموو ترپەیەك بۆ تۆیه
هەموو ترپەیەك بۆ منه
له هەموو رۆژگارو له هەموو کاتێکدا
ژیان ژنێکه گوڵ پەروەرده دەکات
مردن باغەوانه
بەڵام ژنەی گوڵ پەروەردەکەر خەمگین نی‌یه
باغەوان پیاوخراپ نی‌یه
چەپکەکه ئێجگار سووره
خوێنیش ئێجگار کاڵه
ژنەی گوڵ پەروەردەکەر زەردەی له لێوه
باغەوان چاوەروانی دەکاو
دەڵێ : هێشتا وەختت به دەستەوەیه !
هەر ترپەیەك له دلی هەردووکمان
گولێکه به خوێن ئاودراوه
به خوێنی تو به خوێنی من
به خوێنەکه خۆی‌و له هەمان کاتدا .

جاك بریفیری
شاعیری فەرەنسی

(ب) کردوویه بەکوردی

* *

دوو پارچه شیعری ئینگلیزی

شێرزاد حەسەن
له ئینگلیزی‌یەوه وەری‌گێڕاوه
شیعری : ماکس دەن

١- بەرلەوەی .. !

بەرلەوەی قاچم هەبووبێت .. سەمای خۆمم هەر کردووه بەرلەبوونی زمانیشم .. من گۆرانیم هەر گوتووه .. پێشکەنیوم ... گەرچی دوو چاویشم نەبووه بەرلەبوونی دڵێکی تەڕ .. تامی عەشقم زۆر چەشتووه .. !

× × ×

دەستم نەبووه .. مەلەی خۆمم هەر کردووه
بەرلەوەی گوێم له جریوەی ئەستێرەش بێت
یا بوونی شێتانەی گوڵێکم زانیبێت ..
له پەنجەی پێم دووری ڕێگەم هەڵگرتووه .. !

× × ×

پێش ئەوەی بەم ڕۆژەش بگەم
بەرو مێوەی زۆر ژیانم تام کردووه ..
بەرلەوەی گۆڕم بۆ لێدەن .. من زانیومه ..
مردن چی بۆ خۆی بردبێت .. کرم هەر ئەوەی خواردووه !

× × ×

چ کیمیایێکی کۆنینه .. وای‌کردووه
که نه گۆشت‌و نه ڕەچڵەکت له خەڵکی نەوەو خوایه نەچووه !
نه ئەشزانم بۆ هەر شتێك لای هەر کەسێك ئاسایی‌یه
له تۆدا دەبێ به تاك‌و هاوتای نی‌یه ... !
کەچی تەنها وەڵامێك وەك دڵۆپه به بڕبڕەی پشتما دەڕوات
لەخۆی ئەدوێت‌و ... خۆیشی تێك نادات .. !

(١) ئەم شیعرەی شاعیری ئوسترالی (ماکس دەن) که له ساڵی (١٨٩٥) دا لەدایك‌بووه ـ له کتێبی (پێنگوین) وەرگیراوه که کۆکردنەوەی کۆمەڵە شیعرێکی ئوسترالی‌یه ..

(٢) بریان پاتن : شاعیرێکی گەنجی ئینگلیزی‌یه . ماوەیەك لەمەوبەرو هەر لەسەر لاپەڕەی هاوکاری چەند شیعرێکیمان وەرگێڕاوەو باسی ژیانیمان کردووه . ئەم شیعرەش له دیوانێکی خۆیمان وەرگرتووه بەناوی (فیلی بەسەرچوو) . ئەم چەند ووشەش لەسەر بەرگی ناوەوەی دیوانەکەی نووسراوه «لەنێو دونیایێکی زۆر ئاسایی‌دا .. ئازارێکی لە رادەبەدەر .. تێکەڵ به ڕۆژین‌و شته سادەکان بووه»

٢ شیعرێکی خۆشەویستی

شیعری : بریان پاتن

— تۆ ئەو گیانەی شەوەهای شەو ..
که هەر بۆ من دەگرێتەوه
بۆ تەنهایم تۆ پەنامی .. باوەشم بۆ دەگریتەوه
ئەو گومانه زۆرەی لێی بووم ..
تۆ دێیت‌و بۆم دەسڕیتەوه
شەوێه دوای شەو
بەخۆتەوه تامم دەکەی .. بۆم دێیتەوه .. !

× × ×

شەوێك دێت‌و شەوێك دەڕوات
له ناو جوولەو ڕەوت‌و لەنجەت ..
خەیالی جێگەی نووستنم بیرچووەتەوه
له ژێریدا وا نقومم ..
بەدوای تارمایی‌و تەمیشا بۆ تامی تۆ ڕانەکەم ... وونم !

× × ×

وەسفی جوانیت بەمن ناکرێت
شەوێك دێت‌و شەوێك دەڕوات
دوای شەوێك تۆ له تەکمای
هەر شەوێکیش تۆی تیا نەبێت .. چلکن‌و تاریکەو نەهات !

× × ×

تا ئێستەش هەر نەمزانیوه ..

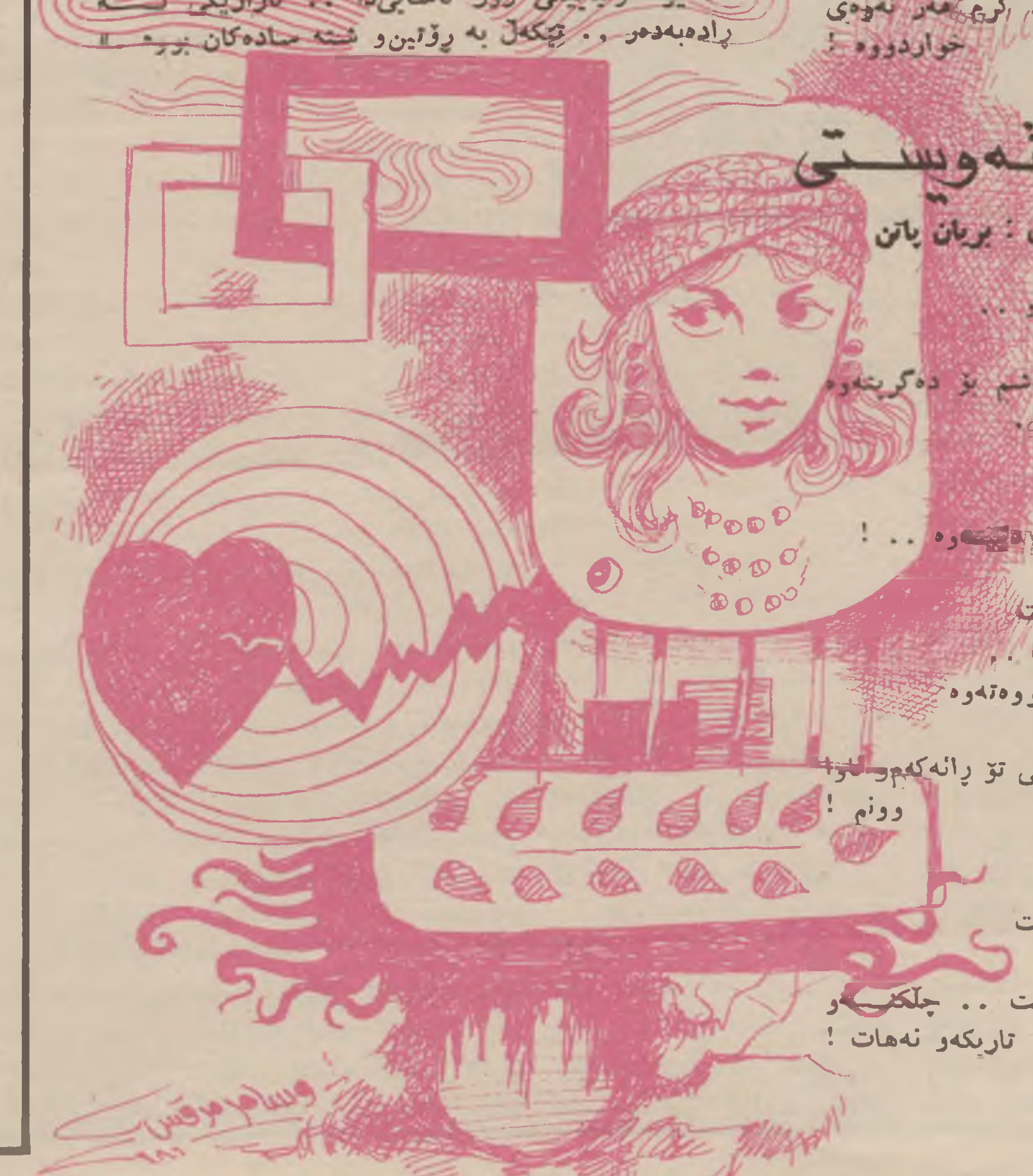

نموونەی شیعری مێرمنداڵان

● نەژاد عزیز سورمێ ●

(منداڵ بەو هەموو پاکی‌یەوه ، بەو هەموو سادەیی‌و ساقیلکەیی‌یەوه شیعر بنووسێ داخۆ دەبێ چ شیعرێ بێ ئەگەر ئاوێنەیێکی بێ‌گەرد نەبێ‌و خەونە مەزنەکانی تێدا رەنگ‌نەداتەوه .

بێ‌گومان لێرەدا چۆنیەتی پەروەرده دەورێکی گرینگ دەبینێ .. پەروەردەی راست که دەورو‌پشت له قاڵبی خۆیدا پیشانی منداڵ دەدا (ئەڵبەته ئێمە باسی شێوەی ئەو پیشان‌دانه ناکەین چونکه ئاشکرایه که دەبێ جیابێ‌و دووربێ له ئامۆژگاری‌و ئاراستەکردنی راستەوخۆ .

بەم‌جۆره منداڵ دێ جیهانێکت بۆ دروست دەکا ، گەورەکانیش خەونی پێوه دەبینن ، وەکو لەم نموونانەی خوارەوەیش‌دا دەردەکەوێ ..

(ئینتوانێت ئەلقیس) که ئەم شیعرانەی له زمانی ئینگلیزی‌یەوه وەرگێراوەته سەر عەرەبی‌و له دووتوێی کتێبۆلەیەکدا به ناونیشانی « الوردە الحمراء »وه بلاوکردۆتەوه ، لەپێشەکی‌دا دەڵێت :

بەرێوەبەری ئەو قوتابخانەیەی ئەم شاعیرانەی تێدا دەخوێنن (مەبەستی لەو مێرمنداڵانەیه) ، له وەڵامی پرسیارێکدا (که داخۆ دەشێ سەرپەرشتکاران دەسکاری ئەم شیعرانه بکەن یاخو راستیان بکەنەوە‌ـ وتوویەتی : «راست‌کردنەوه ، یا دەسکاری کردنی ئەم شیعرانه شتێکی باش نی‌یه ئەمەش چونکه کاردەکاته سەر گیانی شیعرەکان ، جگه لەوەی که قوتابیان خۆیشیان بەم کاره رازی نابن ..

باشان دەڵێت : ئەوەی ئێمه له قوتابیانمان دەوێت ئەوەیه که بتوانن هەست به ئیمکانیاتی خۆیان بکەن‌و گەشەی پێبدەن ، مەبەستیشمان له گرتنی ئەم رێبازه دروست‌کردنی شاعیران نی‌یه زیاتر لەوەی که مەبەستمان رێنمایی‌کردنی رژێمێکی پەروەردەیی ئەوتۆیه که جێی ئەم رژێم‌و سیستەمانەی ئێستا بگرێتەوه ..

بەم جۆره خاتوو ئینتوانێت واتەنی ، ئەم شیعرانه له ئەنجامی ئەم هاوکێشەیەدا لەدایك‌بووندا سەریان هەڵداوه .. بێ‌گومان ئەم رێبازەیش یارمەتی ئەوەیان دەدا که پردێك له نێوانی خەون‌و حەقیقەتدا دروست بکەن ، له ئاکامیشدا دیوی ئەو‌دیوی شتەکان ببینن‌و بەوپەڕی سەربەستیشەوه خۆیان بدۆزنەوه .)

× × ×

● نموونەکان

(تێبینی : ناوو تەمەنی شاعیرەکانمان یەکەیەکه له داوێنی شیعرەکانەوه تۆمارکرد ، ئەمەش بە مەبەستی ئەوەی تەمەنەکانیان به ئاشکرا دەربکەوێ .) شایانی‌باسه که هەندێ له شیعرەکان خۆیان ناونیشانیان نی‌یه .

× × ×

منالان هەموو
له رێ‌وبانه خەمبارەکان‌دا گۆرانی دەڵێن .
به فیکەو هاواو هاوارو یاریەکانیان
شادی تێدا پەخش دەکەن . .
دەرۆن‌و تەمەنی منالی
لەسەر رێیه شێدارەکان جێ دەهێڵین ..
بەرەو گەورەبوون کۆچێ لێدەنێن
ئیتر هەرگیز ناگەرێنەوه
منالی خۆیان ببیننەوه !

ناو : کریستین
تەمەن : (١٢) ساڵ

● دەشێ ناوی تۆم له گشت شوێنێ نووسیبێ ، دەشێ له ناخی خۆمدا هەڵمکەندبێ .
تا له تۆ زیاتر بیر له کەسی‌تر نەکەمەوه ..
لەوانەیه توانیێتم پێت‌بڵێم خۆر هەرگیز نامرێ‌و
ئەوەتا ئەو سپێدەیەیش ، تیشکێ له شەونم کێشاوەو بۆم دەگرێتەوه ..
حەزم‌دەکرد دەست به پرچتا بهێنم ، وەکو سروه
که بەسەر شەپۆلێکی لەبیرکراوا تێدەپەرێ ..
حەزم دەکرد دەستت له ناو دەستما بگرم
یەکدی‌بگرن تا هەتایه ..
حەزم دەکرد ژیانمان ، سروودی پاساریەکی تەنیای ناخی‌شەو ئاسا
هەردەم روون بێ ..
نزیفەبارانی نیگاتم لەسەر دیوارێ نەناسراو بۆ دەکێشای
هەستم دەکرد لەشی تۆ
له ئۆقیانووسێکی بێ‌کەناردا دێته دەرێ ..
چەندم حەزدەکرد پرچی پەشێوت هاودەمم بێ
وەك رەوه ئەسپی پەروەردەی لێرەوارێ دوور
حەزم دەکرد نیگاکانت له نێو چاوما نقووم ببن
وەك زۆر جاران ، که لەنێو تاریکی خەما نقووم دەبن ..
حەزم دەکرد زەردەخەنەت وەك زەردەخەنەی بەهار بێ
که له دڵه خەمبارو تینووی تۆزێ گەرمایی‌دا گوڵ دەردەکا ..
بەڵام من ئەمرۆش حەز دەکەم بەخۆشەویستی تۆ بسووتێم ،
بەبۆنی خۆت مەستم بکەی
بێجگه له چاوی‌گەش‌و زەردەخەنەی هێمنی تۆ هیچ نەبینم
من ئەمرۆش حەز دەکەم تۆزوکەکت خۆش بوێم ..

ناو : کاترین
تەمەن : (١٤) ساڵ

● کێ (با)ی دیوه ؟
نه ئێوه ، نه من
بەڵام که گەڵا دەلەرزێ
تەنوورەکان هەڵدەفرێن
قژ بەم‌لاو بەولادا دێ ،
ئەوا (با) بەوێدا چووه ..

★

کێ (با)ی دیوه ؟
نه من‌و نه ئێوەش
بەڵام کاتێ چەترەکان سەرنگون دەبن
که دوکەڵ بانی ماڵان دادەگرێ‌و
درەختەکان بەلادا دێن
ئەوا (با) بەوێدا چووه ..

ناو : دوریس
تەمەن : (١٢) ساڵ

لاو

● تۆ لاوی کەواته تۆ ئاژاوەچیت
تۆ لاوی
کەواته تۆ بزێو نووڕەیت
تۆ لاوی
کەواته تۆ تاوانباریت
تۆ لاوی
کەواته تۆ بوکەدراوت
تۆ لاوی
کەواته تۆ خەتاباریت
پیر به !
ئاسوودە دەژی تا دەمریت

ناو : کریستیان
تەمەن : (١٣) ساڵ

● **رۆژی سێزده (١٣)ی مەحاڵ**
دەڵێن که تۆ ئازاد دەبی
دەبیته پیاو
بەڵام ئەوکاته له لای تۆ دوور دەبینرێ ..
وەك سێزدەمین رۆژی مەحاڵ

★

دەڵێن بەرد گۆرانی دەڵێ
کۆسبەکان دەروخێنرێن
زەمان گۆڕانی بەسەردا دێ
بەڵام ئەو ساته له لای تۆ دوور دەبینرێ
وەك سێزدەمین رۆژی مەحاڵ

★

کەواته ببزوو ! ژیانت بگۆڕه !
با ژیانت له پێناوی ژیانی خەڵکی‌دیکەدابێ
«با» رزگارکه .. دەریا هێمن بکەرەوه
بوار نەدەی کینه بچێته دڵتەوه
دووباره ئاسمان به دۆستایەتی بڕەنگێنه ..
له پێناوی سێزدەمین رۆژێ مەحاڵ ، که سبەینێ‌یه

ناو : ماریا
تەمەن : (١٤) ساڵ

سەرچاوه

★ کتێبی : (الوردە الحمراء) که خاتوو ئینتوانێت ئەلقیس کردوویه به عەرەبی . له بلاوکراوەکانی (دار ابن رشد) له لوبنان بۆ دەقی شیعرەکان بڕوانه لاپەرەی (١٣ و ١٤ و ١٧ و ٧٠ و ٧٩) .
له نووسینی ئەم کورته پێناسەی بەرایی‌دا سوودم له پێشەکی کتێبەکه خۆی وەرگرتووه .

نیسانی /١٩٨١

Institut Kurde de Paris

لەئەدەبی جەنگەوە

● حمز ...
ئەگەر بیستوتە .. ..
شەوان برینم سارێـــژ دەکات ..
بزانە ....
نیشتوانەکەم بەختەوەرمو ....
حەزم لەنیشـان شکێنەو ....
حەزم ... لە ماچ کردنـی رووی سەرکردەیە ..
لە رۆژگاری جەنگدا ...
هەموو ... ..
هەموو لە ناخی دڵدا ... نازیزن ..
● شەهیدەکان
شەو ... دڵرە شێرەکان ماچ دەکات ..
... هات ...

سەرکردە هات
- هەموو شتە پیرۆزەکان بپارێزن ...
دەریا ... برینـــــی شەهید ماچ دەکات ..

عبدالرحمن سلمان

لە ئەدەبی ئافسانەیـــی ڤێتنامی یەوە

دەوڵەمەندە هەڵخەڵەتاوەکە

وەرگێڕ : لە رووسی یەوە — د. کاوس قەفتان

دەوڵەمەندێکی زۆرزانی فێڵبازی لادێی . کچێکی جوانی هەبوو . خوازبێنی کەرێکی زۆری هەبـــوو هەرچەند داوایان ئەکرد . باوکە کەللەرەقەکەی ، کە قسەی کەسی بەســـەردا نەئـــەجوو ، دەستی ئەنـا بە روویانەوەو ئـەیووت :ـ کچەکەم نەدەم بەوکەسەی ، بتوانێ دووجـــار هــەڵم بخەڵەتێنێ .

بەڵام کەس نەیتوانی ئـەم دەوڵەمەندە فێڵبازە دووجار لەسەر یەک هەڵخەڵەتێنێ . لـــەولای ماڵەکەیـــەوە ، شووانێکی هەژار ئەژیا ، ئەم شووانە هەژارە هاتــە لای و ووتی .

ـ ئەگەر دووجار لەسەریەک هەڵت بخەڵەتێنم . کچەکەتم ئەدەیتێ ؟ دەوڵەمەندەکە بـە تەوسەوە پێکەنی و ووتی :
- ئـــەتدەدەمێ . بێ گومان ئەتدەمێ لیت مارە ئەکەم . بەڵام هــەتائیستا کــەسی نەیتوانیوە دووجـــار مــن هەڵخەڵــەتێنێ . تۆش پێیت ناکرێت .

ـ ئەی ئەگەر توانیم و دووجار لەسەر یەک هەڵم خەڵەتانی؟ دەوڵەمەندەکە بە تووڕەییەوە وەڵامی دایەوە .
- برۆ .. دەی خۆ هەتکیش خۆت لە بەرچاوم ون کە . نابینی خۆم ئامادە کردووە ئەچم بۆ راوە ماسی . ئەوەتا بەلەمەکە چاوەڕوانمە. ئەوسا شووانەکە ووتی :
- رێگام بدە لەگەڵتا بێم . هەرچیشم راوکرد با بـــۆ تۆ بێت .

- باشە دەی دانیشەو سەوڵ لێ دە .
شووانـــەکـە دانیشـــت و ســـەولـــەکانی گـــرت و بەلەمەکەی بەرەو شوێنێکـی دووری قامیشەڵان بـرد . ئەیزانی ئەو شوێنە ئەنگاوەو بنەکـەی بەرداوی یەو ماسی تیانی یە . شــــووانەکـــە قولابی ماســـی گرتنەکەی فــــرێدا کـــــە ویســـی رای بکێشێـــــەوە . بـــە دەستی یەوە نەهات ؛ لــەوە نەچوو لە شتێک گیرابێت .

- لەوە ئـەکات لـــەبەرد گیرابێت ، « شووانەکـــە بەرەمڵ لێدانەوە ئەمەی بە هێواشی بەخۆی ووت و بــە بەدەنگێکی بەرزیشەوە بـــە دەوڵەمەندەکەی ووت :
- ئای کە شتێکی باشـــە ، ماسی یـەکی وەها گـــەورەی گرتووە ، بە تەنیا پێم ناکرێت رایکێشم .

- ێنـــە یارمەتیت بـدەم . « دەوڵەمەندە بەخیلەکە ئەمەی وت » بەڵام سەیرکە ، لـــە بیرت نەچێت لەسەر ئەوە رێك کەوتین بۆ من نـەبێت بە جووتە کەوتنە راکێشانی قولاپەکە . بــەڵام سوودی نەبوو . دووایی شووانەکــە ووتی :

- راوەستە با سەرێك لــە ماڵەوە بدەم و پیاڵەیەک چـا بخۆمـــە وە مـــــن بە چا خواردنەوە هێز و تـــووانام زیاد ئەکات .
شووانەکە رۆشـــت و دەوڵەمەندەکەش بە هەردوو دەستی داری قولاپەکـەی گرتبـــوو . بە کـــــەم چیکڵانەیی و پەرۆشی یـــەوە چاوەڕوانی گـــەڕانەوەی شووانەکە بوو لەم کاتـــەدا شووانەکە ماسی یەکـــی گەوردو شاخی حەیوانێکی پر بیبـــــەری کـــری هەردووکیانی لە خۆیـــا شاردەو گـــەڕایەوە لای دەوڵەمەندەکە . بە جووتـــە قولاپەکەیان گرت و کەوتنـــە راکێشانی. رایان ئەکێشاو . رایان ئەکێشا ، بــــەڵام ئەنجامی نەبوو .

- بێ سوودە - شووانەکە ئەمەی ووت - باشتر وایە خۆم بچمە بن ئاوەکـــەو ماسی یەکە ئازەو بیهێنمــــە دەرێ .

شووانەکـــە خـــۆی فڕێدایە ناو ئاوەکە ، پاش ماوەیـــەک لە نـــاو قامیشەڵانەکەدا ســـەری دەرهێناو خـــۆی شاردەوە. ماوەیەک وەهـــا مایەوەو دووایی خۆی فڕێدایـــە ئاوەکەو بە مەلە رۆیلــــە بەلەمەکەوە هاتــە دەرێ . دەوڵەمەندەکە پرسی .
- ئەوە چیت لێهات ؟ کوانێ ماسی یەکە ؟ دەی بێنە بمدەرێ .

-تووڕە مەبە -شووانەکە وەڵامی دایـــەوە - دووا کەوتنەکەم لەبەر ئەوە بوو کەوتمە ناو ئاهەنگێکـــی ئەژدیهای ئاوی یەوە . یاد کردنەوەی رۆژی لە دایـك بوونی بوو . ئەمرۆ تەمەنی هەزار ساڵەی تەواو کرد .

- چۆن خواردنێکـــی داتێ ؟
- ئەوەندە زۆر بوو لـە ژماردن نەئەهات . بەڵام کە ویستم ماڵ ئاوایی بکەم ، فەرمانی دا بە ڕووبارەکـــە کیسێك گـــەوهـــەرو ماسی یەکی گەورەم بە دیاری بدەنێ .

دەوڵەمەندە بەخیلەکــە کە ئەمەی بیست هەمـــوو لەشی هاتە لەرزین .

- دەی خێراکە . کیسە گەوهەرەکەم بدەرێ .

شوانەکە وەڵامی دایەوە :
- گەورەم تووڕە مەبەو خۆت تەنگاو مەکە ، ئەوی راستی بێت کیســـــی گەوهەرەکانم لەوێ بەجێ‌ هێشت . چونکە بە هەردوو دەســـت ئەو ماسی یـــە گەورەیەم گرتبوو . ئیتـــر ناچار بووم کیســـــی گەوهەرەکان بە جێ بهێڵم .
- کۆیربێ ، هەی گەوجی بێ فەڕ - دەوڵەمەندەکە بـە تووڕییەوە زریکانی - هەیـە گەوهـــەر بە ماســی بگۆڕێتەوە ؟
- تەنگاو مەبە-شووانەکە ووتی - بەڵێنم دا بـــە ئەژدیهاکە کە لە جیاتی من تۆ بچی گەوهەرەکان بهێنی. جا تا زووە خۆت فـــڕێ بدەرە ئاوەکە ، پێش ئەوی گەوهەرەکان بـــدات بـە یەکێکی تر .

دەوڵەمەندەکـــە بـێ سێوودوو خۆی تووردایـــە ئاوەکەوە . سەری دا بـــە بەردەکاندا . ئەوە نەبـوو ئەخنکێ ، بەڵام شووانەکـــە زوو فـــریای کـــەوت و ددری هێناو ، خستی یە ناو بەلەمەکەو ووتی :
- وا دیارە ئـــازارت گەیشتووەو پێـــستی ســـەرت درزی بردووە . گوێ مـــەدورێ و دڵ لەدڵ مەدە ، دەرمانی ئەمـــە لای منە .
ئەمەی ووت و خێـــرا شاخی بی بەرەکەی دەرهێناو کەوتە پیاکێشانی برینـــی دەوڵەمەندەکـــــە لـــەناو ئێتش و ئازار زریکەو هاوار لە دەوڵەمەندەکە هەستاو دنیای پڕ کرد . لـــەملاو لەولاوە خەڵکی بە دەنـگ ئەم هاوارو زریکەیـــەوە هاتن . ئەوسا شووانەکـــە ووتی :

- ئیستە کاتی ئەوەیـــە بەڵێنەکەت بەجێ بێنی .
- بەڵێن ؟ کام بەڵێـــن ؟ دەوڵەمەندەکە پرسی .
- هەرخۆت بڵێ ، ئەمرۆ دووجار تۆم هەڵنەخەڵەتاند؟ دەی کچەکەتم بدەرێ !

دەوڵەمەندەکە لە رقـدا رووی سوور هـــەڵگەرا ، ئەوە نەبوو شەق نـــەبات . بەڵام نەی ئەتوانی لـــە لە بەڵێنەکەی خۆی پاشگەز بێتەوە . چونکە خەڵکـــی زۆرندەکە هەموویان گوێیان لە بەڵینەکەی بوو .
بەم جـــۆرە شووانـــە زۆرزانەکە کچی دەوڵەمە - ندەکەی هێنا .

هاوکاری
١٢ ساڵ لەخزمەتی بیروکردنی یەکێتی نیشتمانیدا

رۆژی ٩-١-١٩٨٢ تەمەنی ئەم رۆژنامەیە ١٢ ســالـــی رەبەقی تـــەواو کـــردو لاپەڕەیەکی نوێ لەژیانـــی هەڵدایەوە کاروانـــــــی لەخـــزمـــەتی یەکیتـــی نیشتمانـــی عیـــراق و بوومەلەی پیـــرۆزی کوردیدا بەردەوام دەروات .
« هاوکاری » یەکـــەم تیشکی برباره مرۆڤایەنیەکەی سەرکردایەتی شۆڕش بـو لە کۆتایی ساڵی ١٩٦٩دا بـە دان پیانانی مافە رۆشنبیری - یەکانی نەتەوەی کوردا « کە رێگای بۆ لەدایک بوونـــی بەیاننامە مێژوویەکـــەی » ئاداری ١٩٧٠ خۆش کرد .
« هاوکاری » بەردەوام. جێگای بایەخ پێدانی دەزگـــا راگەیاندنەکانی شۆڕش بووە بەتایبەتی وەزارەتـــــی رۆشنبیری و راگەیانـــدن و لــــەمـــاوەی ئـــــەو دەزگایەوە کە لێی دەردەچی. دەزگای رۆشــــنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی .
کە « هاوکاری » پێ دەنێتە ساڵێکی نوێی تەمەنی و بـــەم بۆنەیەوە ئەم ژمارەیـــــە پێشکەش دەکات شادمانە . لەگەڵ رێرەوی سەرکەوتنـە مەزنەکانی ســـەرکردایەتـــی حزب و شۆڕشداو بەرابەری سەرۆکی خۆشەوســـیت صدام حسین ئەوەنـــدی توانای بوە ، لە ســـــەر رێبازی راگەیاندنـــــی شۆڕشگێرانە دەوری خـــۆی لەسەرکەوتنە مەزنەکانـــی جەنگە رەواکەماندا بینوەو بەردەوامیش دەبێ .
سلاوی «هاوکاری» بـــۆ هەمـــــوو دڵســـۆزان و بەپشتیوانی هەمووان ساڵی نوێی «هاوکاری » تیشکی وشەی کوردی زیاتر رووناك دەبێت .

Institut Kurde de Paris

ئەمەتەقی نێوان گوڵەکانی باخچە

کاکەی فەللاح

١ - چرۆ :

من کەروێشکم خۆشئەوێ
زیتەڵەیەو ناسرەوێ
جوانو پاكو خاوێنە
بێگەردە وەك ئاوێنە
گیاندارێکی بێوەیە
خۆشەویستی ئێوەیە
دێو ئەچێ بە قونەقون
خۆشی‌ی ئەبەخشێ بەمن
سەیری‌کە چۆن بە جارێ
وریایی لێ ئەبارێ

٢ - هەڵۆ :

من بەرخۆڵەم خۆشئەوێ
ورد ورد شوێنم ئەکەوێ
هەر کە بۆم ئەباعێنێ
خۆشی‌و شادیم بۆ دێنێ
هەر کە دێمە ژوورەوە
گورج بۆم دێ لە دوورەوە
کە گەورە بوو ، بوو بە مەڕ
ئنجا ئەکەوێتە بەر
بەرهەمی خۆش‌و زۆرە
جا لێ‌ی ئەخوێن بە نۆرە

٣ - بەهرە :

حەزم لە کەڵەشێرە
دەنگی خۆش‌و دلێرە
باڵدارێکی وریایە
شەبەقەو خەوی نایە
بە دەنگی بەرز ئەخوێنێ
گۆمی خەو ئەشڵەقێنێ
ئەڵێ هەڵسن بەیانە
دەمەدەمی فرمانە
ئەوی چاوی لە خەوە
ڕۆژی تاریکە شەوە

٤ - سامال :

من هۆگری مراویم
حەیرانی خۆی‌و ئاویم
دێت‌و ئەچێ بە لەنجە
گەردنی بەرزو قنجە
رەوتی چەن رێك‌و جوانە
لە ئاوا مەلەوانە
مراوی هێمن‌و مەنگ
پەڕو باڵی ڕەنگاو ڕەنگ
لەو چەم‌و دەرو دەشتە
بۆ خۆی خەریکی گەشتە

٥ - شنە :

بڕوانە مێروولەو هەنگ
چۆن ئیش ئەکەن بەبێ دەنگ
گەرچی ئەوانە وردن
ئازاو بەدەست‌و بردن
هەنگ هەڵاڵەو بۆنی خۆش
ئەکا بە هەنگوینی نۆش
مێروولەش بۆ زستانێ
خەرێکە خۆراك دانێ
ئەو دوانە بێوەستانن
هیچ تەمەڵی نازانن

٦ - شەماڵ :

بەڵێ ئا ئەم سروشتە
جێگاو لانەی زۆر شتە
چی باڵدارو بێ باڵە
جۆری سەرنجی منالە
ئەم دەورو دەشتە گیانە
باخچەی گیان لەبەرانە
هەر دادەو بابەو دایە
زۆر باسی وایان لایە
بە ڕۆژو بە مانگ‌و ساڵ
بیگێڕنەوە بۆ منال

شێخ نورالدینێ بریفکی دپەرتوکا (هوزانڤانێت کورد) دا

پەرتوکا (هۆزانڤانێت کورد) ژ دانان وتوێژاندنا(١) سەیدا ص . ب . ئامێدی‌یە، سالا ١٩٨٠ ز لچاپخانا کوڕی زانیاری کورد - لبەغدا هاتیە چاپکرن . سەیدا (ئامێدی) بکارەکێ فرە هێژا رابویەدەما (نۆزدە) هۆزانڤانێن کورد بژیان‌و شعرڤە تێداخرڤەکرین ، کو یەك ژوانە شێخ نورالدینێ بریفکی‌یە .

براستی (ئامێدی) گەلەك تشتێن نەراست لسەر هۆزانڤانێ ناڤبری نڤێسینە ، لەوڕا دپێدڤی‌نە بو خانەڤانێن کورد بێنە راستکرن .

یەك : ژڕێڤە (ئامێدی) ناڤێ هۆزانڤان نورالدین بریفکی نڤێسی‌یە (بریفکانی!) مە دڤێت بێژین کو کورد دبێژن فلان کەسێ بریفکی‌یە، نە بریفکانی ! (بریفکانی) شێوەیا عەرەبی‌یە وپەرتوکا وی کوردی‌یە .

دو : هێژا (ئامێدی) ژ سەیدایێن (بریفی) شێخ مەحمود کوڕێ عبدالجلیل هژمارتی‌یە ، ئەڤە راستە بەلێ سەیدای نڤێسی‌یە (مویسلی‌یە !) ، کو بهزرا من ئەڤە ژ محفوظ عباسی وەرگرتی‌یە ، مە دڤێت بێژینە سەیدای نەخێر کوردە ودڤیا تو پتر لژیانا وی گەڕیابای ، وهەمی سەرەکانیان نڤێسی‌یە : (محمود بن عبدالجلیل ابن مصطفی الکردیی الخضریی الموصلی القادریی) . (٢)

سێ : هێژا (ئامێدی) ڤیایە ناڤێ پەرتوکا (ملحم الاکباد) یا شێخ ئیسلامێ شوشی(٣) بکەتە کوردی ، هەر چەندە ئەم دگەل هندێ نینین ناڤێ مرۆڤان یان پەرتوکان وەرگێڕن ! لێ سەیدای وەرگێڕایەو نڤێسی‌یە (داستانا جەگەرا !) کو جوداهی دناڤبەرا (ملحم‌و ملحمەدا) نەکری‌یە ، ئەگینا دڤیا دانابا (ملحمێ جەگەرا = یان دەرمانێ جەگەرا) ئەڤە پەرتوکەکا سۆفی‌یە ، وچو هاڤلی‌یا داستانا دگەل نینە.

چار : دیروکا هۆزانا (ئەی گەلی ئەهلێ جڤاتێ - ب : ٤٣٣) چەوت راکری‌یە. سەیدای نڤێسی‌یە دیروکا وێ سالا (١٢٨٣ مشەختی‌یە .. ! !) باشە سەیدا تە دبەرپەڕێ (٤٤٥) ێدا نڤێسی‌یە سالا (١٢٦٨) مشەختی شێخ نورالدینێ چویە بەر دلوڤانیا خودێ ، یا ئەڤ هۆزانە تو بێژی دقەبرێدا دانایە . . ؟ ! نەخێر سەیدا دیروکا وێ (١٢٣٨) مشەختی‌یە ، دێ ماڵکێ ژدەستێ راستی ڤە خوینی (ساڵ هەشت‌و سی‌و دوازدە سەد) یان (ساڵ هەشت‌و سیەو دوازدە سەد) وبەری هەنگی ژی ژی هۆزانڤانێ نڤێسی‌یە : پاشی هزارو دو سەدێ چل کێم دو چون ژ عەدەدێ سەیدا (چل کێم دو) چون .. !! ئانکو سیەو هەشت چون ، نە چل کێم (دچون) مینا تە نڤێسی..!!

پێنج : دیروکا مرنا (بریفکی) مینا خەلیفەیەکێ وی بشعر ڤەهاندی :

فرد الملاحة مذ قد غاب ارخه :

(تبکی السماء لفقد النور للاسف)(٤)

کو دبیتە (١٢٦٧ مشەختی) (ساڵەکێ کێمترە ژوێ ئەوا سەرەکانیێن مێژوییێ دانای ، لێ چێێ واسی نینە ! سەیدای دڤەروزا بەرپەڕ (٤٤٦) ێدا نڤێسی‌یە : هەکە راست بیت دیروکا هۆزانێ ١٢٨٣ مشەختی بیت ئەڤ دیروکا دونیا لێ تاریبونا وی راست نیە . تە ڤاڤ ئاخفتنا سەیدای‌و مەدڤێت بێژین نەخێر دیروکا هۆزانێ گەلەکا راستە (سیەو هەشتە)و نەهەشتێ وسێیە . . ! ودیروکا مرنا وی ژی لدیڤ وێ ماڵکا شعرێ هێشتا راستکرە .. ! یا چەوت ڤەکولین‌و هەلگرتنا تەیە !!.

شەش : سەیدای (ئامێدی) پەرتوکێن هۆزانڤانی هژمارتینە ، وژوان یەك بناتێ (ابراز دقائق الحقائق - ب : ٤١٦) دانایە، دیسان ئەدویرە ژ محفوظ عباسی وەرگرتبیت .. ! نەخێر سەیدا ، نورالدینی چو پەرتوکێن لبن وی ناڤی نینن .. !! هێڤژا خەلیفێ وی حسن بن اسماعیل الدرگزیی القادریی ، دو هۆزانێن وی راڤەکرینە ، ودناڤ راڤەکرنا یەك ژواندا ئەو هەڤوك هاتی‌یە وەکی وەصفەکێ یان پەسنا هۆزانا (بریفکی) کو تژێ رازو نهێنی‌ێن سۆفیانە ..! تژی نیهانی‌ێن ووردە .. ! دیسان پەرتوکا (مدام الاسلام) نڤێسی‌یە (مراد الاسلام)کو بهزرا من چەونیا چاپێ‌یە .

حەفت : هێژا (ئامێدی) نڤێسی‌یە ، کو شێخ نورالدینی دو کچ هەبون ، یەك (خەدیجە) ویادی (صافیا) - ب : ٤١٥ .(٥) راستی‌یا وێ نورالدینی (سێ) کچ هەبون ، وچو (خەدیجا) دگەل نینن .

ا - صافیا : کو چوبو بەر دلوڤانیا خودێ بەری شوی بکەت .

ب - فاطمە : کو شوی بشێخ عبدالحمید خان ئەتروشی خەلیفێ نورالدینی‌و بابێ شێخ محمد علی ئەتروشی دانەرێ پەرتوکا (تذکرە الخلان) کربو ، هەتا نهو سێنی‌یا (فاطمائێ) لجەم نەڤیێ وێ شێخ عبیداللە ئەتروشی هەیە وناڤێ وێ تێکولایە (فاطمە) وئەڤە باشترین گروڤە بو ئاخفتنا مە .

ج - پیروزخان : کو شوی ب پسمامێ خو شێخ محمد کوڕێ شێخ عبداللە کوڕێ شێخ عبدالجبار بریفکی ، دانەرێ تەکیا دهوك کربو ، مەزارگەهێ ڤی هێژای حەتا نهو لدهوکە وناڤێ تاخەکێ کری‌یە (تاخا مەزاری) کو ناڤێ وێ یێ ڕەسمی (محلە الشیخ محمد) ە .

لدیماهیێ مە دڤێت بێژین وەکی هێژا (ئامێدی) بخو جارەکێ نڤێسی : ئەو خەلەت نابیت ئەوێ شول نەکەت .. !! سەیدای کارەکێ مەزن ژمەرا شاندی‌یە ، وئەڤ پڕبێژی‌یا من چو ژبهایا کارێ وی کێم ناکەت .

ڤەروزو سەرەکانی :

١ - مە بیرو هزرێن تایبەتی هەنە بەرامبەر زێدەکرنا پەیڤا (توێژاندن = التحقیق) دگەل دانانا پەرتوکێ .

٢ - فهرس مخطوطات مکتبە الاوقاف العامە بالموصل /سالم عبدالرزاق / طبع ١٩٧٧م / ج٥ ب : ٩٥ ، ١٠٠ . بێگومان ژیان‌و ناڤێ هندەك پەرتوکێن وی دگەل قەفتەکا شعرێن وی لنك مە هەنە ، پێدڤی ناکەت درێژکەین‌و خالەکا زیرەکانەیە سەیدا عبدالرقیب یوسف ئەو بکورد دایە قەلەم . (دیوانا کرمانجی - ب : ١٥١) .

٣ - دژیان هۆزانڤان طاهر شوشیدا - ب :٥٠٧، سەیدای (ئامێدی) بدرستی ناڤێ شێخ ئیسلام چەوت کری‌یە ، جار نڤێسی‌یە (شیخ الاسلام) جار شێخێ بوسلمانا .. ! نەخێر تەنها ناڤێ وی (ئیسلام)ە وشێخە، نەگەهشتی‌یە پلەیا شیخ الاسلام .

٤ - هۆزان هەمی لجەم مە هەیە ، مەوەکی دیڤەلانەکێ ددیوانا (بریفکی) - دا دانایە .

٥ - ئەڤە دژیانا شێخ مەمدوح بریفکی ژی‌دا دوبارە کری‌یە . ب : ٦٠٦ .

عبدالرحمن مزوری

Institut Kurde de Paris

هوزانەکا نەبلاڤکریا مصطفى بەگى

● سعید دێرەشی ●

گەلەك جـــاراد دەستنفیســـەکێدا یان کتێبەکێ ژ نشکەکێڤە تـــەهند دیت مرۆڤ ل سنـــەر هۆزانەکێ هەلبو یـــــاهۆزانڤانەکێ نەفیـــاس . هەتا ناڤێ وی ل بەر کوچك‌وتەنویرا ژی نینە .

ب راستی د وی دەمی‌دامرۆڤ گەلەك د تنگزیـــت‌و ناڤێکدا د چیت ، ئاخینکێت‌سار ژ ناڤ هناڤێت مروڤی دەردکەڤن ، چونکە جهـــێ‌داخ و کوڤانایە هوزانڤانەکێ بلند هوزانێت وی هەمـــی‌بەرزە بن و مێژویا وی نەیا دیار بیت .

چێدبیتن هەتا نهـــو ب‌دەهـــان تورەڤـــان و هۆزانڤانێت مە د بەرزەنە ود تاریا مێژوییێدا دژین .

بەری هەیامەکی چاڤـــێ‌من ب بەرپەرەکێ دەستنڤیس کەفت ئەڤ هۆزانا ژێری لسەر هاتبو نڤیســـین ب خەتەکێ بێ‌سەروبـــەر ، لپێشیا هۆزانێ هوسا یـــێ نڤیسی (مصطفـــى بەگ فەرمایدە) ل دویماهیـــــا هۆزانێ ناسناڤێ هۆزانڤانـــی‌نەهاتیە وەسا یا دیـــارە کو گـــەلەك یا ژێ کەفتـــی گەلەك کێشە و ڤانیە ژێ د کێمن . ئەم ژی ب لایـــێ‌خوڤە دێ ڤێ هۆزانێ بەلاڤ کەین ، بەلکی ئێکی دانەیەکادروست هەبیت و ب دەئە پێش چاڤ .

مصطفى بەگ هۆزانڤانەکێ‌نەنیاسە هەتا نوکە نە د چ ژێدەرادا و نە کەسێ ناڤـــێ‌وی ئینایە ، هەر چەندە ئێکێ هەی ناڤێ وی مصطفى بەگەلێ ئـــەوی هـــۆزان یا ب دیالکتیکا کرمانجی‌یا ژێـــری‌نڤیسی ، یا دروســـت ئەوە کو ئەڤ مصطفى بەگەو مصطفى بەگێ دی ژێـــك د جودانە ئانکو دوو مصطفى‌بەگ یێت هەین ئێکـــی هوزانا ب کرمانجی‌یا ژێـــری‌نڤیســـی ئەڤـــی ژی یا ب کرمانجی‌یا ژۆری نڤیســـی‌دویماهیێ هیڤیـــدارین هەرکەسێ تشتەکی ژ ڤـــی‌هۆزانڤانی بزانیت مـــە ئاگەهدار بکەت .

ئەڤا خارێ ژی هۆزانـــاوی‌یە

هوزان

وێ فەخوندم ئەز دگـــەل‌خو برمە ســـێرانا رەزی
سەد هزار ئەلوانەو رەنگێن‌شاهی دان و تـــەموزی
نێرگزو رەیحان چیچـــەک‌سور گولێت رەنگ قورمزی
ئەز بوێ چەندێ ئەمێلام‌وی دەمی دا من شەراب
لەو دنالم ئەز ژ دەردان کەفتیمە حالـــێ خـــراب
رەمزەیەك من دی ژ تیراهلتە جەرگێ من غـــەدار
دوو برین بۆنە دجەرگی‌من نە مان صەبر و قرار
ئەو چ ئێتونە د دلدا من‌دسوژیت پێت و نار
هند د بێژن ئەو «جنون»و هند د بێژن دین و هار
کوشتمە چاڤێت درەشـــن‌ئاگری‌یا کرمە کەباب
دلبەرا من بخەرمان هاتەسەر تەختێ رکاب
وێ ژ دیمێ خو هەلانـــی‌ئەو شەها عالی جەناب
مەجلسەك هنکامەبو ساقی‌وەکی دا من شەراب
نێ ژ من چو بو خرۆشـــی‌لەو هادری ئەز بوم خراب
ئەز برینداریێ خەدەنگانـــم‌ژ ڤوسێت عنبەری
خال هەلابێتن ژ بو مـــن‌گرتنە هندی دەری
خستە بیمـــارم ژ بو وێ‌ڤەت هەلینانم سەری
هندی بێژن ئـــەو ژعیشقێ وێ هەوا دایە سەری
دەردو مەندم مستەمەندم‌ئەز ژ دەردان بێ حیساب
دل بەجوشم سەر خرۆشم‌ئیرو د وەقتێ سەحەرێ
نازو رەمزو هافری‌یـــا کوشتیمە تیرا ڤەجەرێ
هافری‌یەك بادا لمن تالان‌کرم وێ ئەسمەرێ
جانێ من کو هۆر دبیـــت‌ئیرو دڕۆژا مەحشەرێ
تو لسەر چاڤێت مەبێتـــی‌نەی شەهی عالی جەناب

لەجیهانی ئەدەبەوە :

« بەشی دووەم »

ئەو ڕووبارە کورتانەی بوونە دەریا

* لیرمونتـــۆف *

ڕەووف بێگەرد

لەگەڵ ناوی - میخائیل لیرمونتۆف -دا شاعیرێکی تری گەورەو ڕۆمـــــان نووسێکی بەهرەمـــەندمان وەبیردێتەوە ، لە ڕاستیدا لیرمونتوف .شاعیرێکـــی هێند ناودارە کـــە دوای پوشکین - ناو دەبرێت‌و ، ئەمەندەیش ژیانی تایبەتـــی‌و دەستەڵاتی ئەدەبی ئـــەم دوانە لێك نزیکە کە لـــە زوربەی ئەو لێکۆلینـــەوەو توێژینانەی لەسەریـــان دەکرێت ، ناویان بە دوای یەکدا دێت .

لیرمونتۆف بە میراتگری شەرعی پوشکین دادەنرێت، لەوەدا کە ئەدەبەکەی بـــۆ تێکۆشان‌و لـــە پێنـــاوی ئازادیدا تەرخان کردوەو ، سەری بۆ واقیعی گەندەلی رژێمـــی قەیـــســـەری دانەنەواندوە ، هـــەروا ، لەگەڵ ئەوەی تەمەنـــــی ئەدەبی - لیرمونتۆف - لە سیانزە ساڵ تێ نەپەڕیوە ، بـــەلام وەك پۆشکیـــن بەرهەمێکی فرە دەوڵەمەندی لە شیعری عاتیفی‌و چیرۆکی شیعری‌و شانۆگـــەری‌و ڕۆمانی پێشکەش بە سەرجەم مرۆڤایەتی کردوە . کوتایی ژیانیشـــی وەك پوشکین درامایەکە کە پێش ئەوەی بیست‌و حەوت ساڵ تەمەن تەواو بکات تیا لـــە ناوچوو .

- لیرمونتۆف ئـــەگەرچی لە باوەشی ڕۆمانسیەتـــا پێ‌گەیشت‌و ، بەرهەمـــە بەراییەکانی ئەدەبی ١٨٢٨- ١٨٣٤ بریتین لە گۆرانـــی خەماوی‌و هەست بە تەنیایی کردن‌و کەنارە گیری ، بەلام لە قۆناغی تەواو پێگەیشتنیا ١٨٣٥ - ١٨٤١ لـــەو ڕێبازە دوور کەوتـــەوەو ، هاتە ناو جیهانی واقیعەوە، پاڵەوانەکانی شۆڕشگێـــڕو یاخین ، حەز بە سەربەستی دەکەن‌و ڕووبەڕووی دنیای ڕووپامالی‌و درۆو زۆرداری دەوەستن ، لە ڕۆمانـــی

- پاڵەوانێکـــی ئـــەم سەردەمەدا کە لیرمونتۆفی وەك ڕۆمان‌نووس بە جیهان ناساند ، ئەم واقیعیەتە بـــە ئاشکرا دیارەو ، یەکێکـــە لەو ڕۆمانە کۆمەڵایەتـــی‌و سایکۆلۆژیانـــەی کـــە زۆر بەرهەمی تری دوای خـــۆی قەرزاربارینی . ڕەخنەگری ئەدەبی - بلاجوی - لـــە بـــارەی ڕۆمانەکـــەوە دەنووسێت : « گرانە ناوی نووسەرێکی رووسی سەدەی نۆزدە بێنیت کە بە هـــەر شێوەیەك بێت لە بەرهەمیا قەرزاری لیرمونتۆف نەبێت، ڕۆمانەکانی تـــورگیـــف‌و تۆلستۆی‌و دۆستوفسکی بە گشت ڕێبازو گەشەیانەوە لە پاڵەوانی - پاڵەوانێکـــی ئەم سەردەمە - نزیکن ، کە لە واقیعەتی سایکۆلۆجیدا دەستکەوتی لیرمونتوفە ».

ئەم ڕۆمانە کە لیرمونتۆف لە تەمەنی بیست‌و پێنـــج سالیا نووسیویەتی ، پەردە هەڵمالینێکی ڕە لـــە سەرچارەی ڕەشی ڕژێمـــی قەیـــســـەری ، لـــە ڕێی - بتشورین -ی پاڵەوانـــی سەرەکی ڕۆمانەکەوە کـــە نموونەی مرۆڤێکی بێ بڕواو بەرەڵایە ، ڕێکەوت چـــۆن ژیانی بۆ برەخسێنێـــت مەبەستی نیە ، بێ هیوا لـــە تەمەلێ‌و بێ دەربەســـتیا دەژی ، هاوڕێیەتـــی‌و خۆشەویستی بێ‌جێگایەو ، خەبات‌و واقیع گۆڕینی هەر لە خـــەیالدا نیـــە ، یەکێك لەو بەرهەمانەی تـــر کـــە لیرمونتوفـــی وەك

شاعیرێکی گەورە ئاشکرا کرد ، شیعری « مەرگـــی شاعیر » بوو ، کوژرانـــی پوشکین - لیرمونتوفـــی هـــەژاندو کاری لە هەست‌و دەروونی کرد ، چونکـــە لای ئەو پوشکین نەك تەنیـــا ئەدیبی گەورەی ئەوسا بوو ، بەلکوو خەبات‌کەرێکـــی ڕێگای ئازادی‌و ، تۆقێنەری ڕژێم بوو . ئەم ســـۆزی خۆشەویستیەی ساڵـــی (١٨٣٧)بە هۆی کوژرانـــی پوشکینەوە لە شیعرێکـــدا بەناوی - مەرگی شاعیر - کە تیایدا باسی لە بلیمەتی‌و مەزنی پوشـــکین دەکات ، هەروا هێرشـــی دەباتە سەر پیاوەکانـــی دەربارو دەسەڵاتدارە داخ لە دلەکان کە ئەو پیلانەیان سازدا ، لە شیعرەکەدا بـــە (خوێن ڕێژانی سەربەستی‌و بلیمەتی‌و جوامێریان نـــاو دەبات) . قەیسەر لەسەر ئەم شیعرە لیرمونتوفـــی بۆ قەوقاس دوور خستەوە .

ئەبوو ڕژێمە نابووتەکەی قەیسەر بیر لە لیرمونتوفیش بکاتەوە ، چونکە دەنگـــی گەورەی سەردەمەکە بوو . بۆیە پاش گەڕانەوەی لـــە قەوقاس پیلانیش بۆ ئـــەم سازکرا ، کـــەوتـــە داوی شەڕی - مەیدان‌بازی -یەوە کە پۆشکینیشی تیا کوژرا، هەر لە پەترسبورگا ، ساڵی (١٨٤١) کە ئەوسا تەمەنی لیرمونتوفا لە (٢٧) ساڵی تێنەپەیبوو وەك شاعیرو تێکۆشەرێکی ڕێگای ووشە کوژرا .

● لەماوەی ١٢ ساڵەی تەمەنی « هـــاوکاری »دا ٦١٨ ژمارەی لێ‌بلاوکراوەـــ تەوە .
● لە ژمارەی یەکەمیەوە تاژمارەی ١٦ی ســـاڵی ١٩٧٠ بەقەوارەی بچوك‌و بە ١٦ لابەڕە دەردە چوو.
● لەمـــاوەی ئەم ١٢ ساڵە دا « هاوکاری » ١٠ ژمارەی تایبەتی دەرکردوەو «٧» ژمـــارەی لـــەم تایبەتیانە بەتەنیا لەساڵـــی ١٩٨١دا دەرچوون .

هاوکاری بە ژمارە

چیروّک

گاڤان

(محمد سلیم سواری)

چویڤێ خو دا بەر خو ... ما بەرێ خو دا چاڤێ رۆژێ ... رۆژ ل نیڤا عەسمانی بو ... بەرێ خو دا سیبەرا چویڤێ خو، سیبەرا وی نە دیت، زانی بەر بەرکی نیڤرۆیە . . . دەست دا چویڤی، وەک تەشیکێ ل دور گارانێ زڤڕی دا بەرێ وێ بدەتە بن سیبەرا برینکێ، چویڤێ خوب کارەشێت لاواز ڤە پرتکاند ... دەست هاڤێتە داسکێ ل چانتکێ ئینا دەر، ل خولپەکێ مازی شڤتانەک بڕی چەق و تاکێت وێ ژێ کرن .. د دەستێ خو گرت پشتی داسکا خو کریە دچەندکێ دا .. ما بەرێ خو دا قاما نزاری، دبت پەزێ گوندی یێ ل قاما نزاری تێتە خارێ و یێ قەستا سەروکانیی دکەت دا مەخەلبت .. سەر بەرەکی و پەر ئشەرگەهێ هەتاڤێ پەر ئشەرگەهێ هەتاڤێ روینشتە خارو دپەزی و شڤانی فوکری (نزار .. ؟ چەرواتێ خوش ..؟ مەخەل ل سەروکانیی و ل ڤێ تەحرێ، بۆ پەزێ گوندی یە .. بەرۆژ .. ئاڤ ڤان کناریاو داسیا .. کەلە کەلا گەرمێ بۆگارانێ یە .. ئەرێ ما هەکە، ئەو پەزێ گوندی بت ... مانێ ئەڤە ژی گارانا گوندی یە .. » هدێی ل سەر بەری هاتە خارێ ... چەمیا، هندەک داسی و هستری ژ بەرپێک و دەلنگێت خو ئینانە دەرێ، شلوخێت کالکا خو ڤەکرن، پشتی پاکژ کرین ... هشک گرێدانە ڤە .. هاتە جهێ بێهن دانێ .. دیت کەرەکێ خو لێ دگەڤزینت، ل وارا کرە توز ... ل عەردی بەرەک هەلگرت ودکەری وەرکر، کەر رابو چارگاڤ و لیدکانێ گاران دوو برکر... جارەکا دی ل دور گارانێ زڤڕی تا ل بن سیبەرا برینکێ خرکریە سە ئێک .. زڤڕی ڤ جهێ بێهن دانێ ... چەندکا خو ژ ملێ خو ڤەکرو ب قورمێ دارێ دانا ... پالا خو دا قورمێ دارێ .. بەرێ خو دا سەروکانیی ... دیت پەزێ مەخەل بی و ل بن دار بیهەکێ شڤان و مال گوری د مژویلن ... زانی یێ کارێ فراڤینێ دکەن « ئەرێ شڤانۆ .. بۆ وەناکەی . . ئاڤا تەزی...سیبەرا چنارو بیها .. چای و شیر، نوکە بارا تەنە ... پاشی دێ بەرێ پەزی دەیە مەخەلێ نێزیکی گوندی، بێرێت گوندی .. رێزبن، شیر مەشک ل پشتێ و مەنجەلۆک ل دەستی بهێنە بێرێ ... و تژی شیرمەشک و مەنجەلوکێت خو شیرکەن،

تو ژی پڕ چاڤێت خو دیتنا بێریا دکەی ... ئەڤە ژی حەزکرنا خودێ یە . . . بابۆ ئەژی وەک شڤانی تەخسیر ناکەم و گارەش و دەوارێت گوندی خودان دەکەم و ب حەقەکێ کێمتر ژ حەقێ شڤانی .. بەلێ ل سەر وان حالا را، شڤانی پتر ژ من قەدرێ خو یێ هەی چ پاریێ خوش بۆ شڤانی یە ... یێ خودان دەزگرە، ما هەکە شڤان نەبا بێریڤان ژی نە دبو .. شڤانی، مال گوری ژێ یێ هەی ... دا هاری کاریا وی بکەت ... بەلێ تێکەلا خارنا گوندی خارنا گاڤانی یە .. چو دەزگرو مال گوری ژی نینن .. کێماسیێ هەمی گوندی یە، تا وێ رۆژی هەکو بۆ کوڕێ حەجی عەلی چۆینە کچا سوفی ئەحمەدی ،گۆتە خازگینی یا :- ئەز ل کیرێ و حەجی عەلی ل کیرێ ؟ کچا من..و کوڕێ حەجی عەلی؟ گەلی خوش مرۆڤا قەدرێ وە ل سەر، سەرێ من ... بەلێ ئەو تشتێ هنەک پێهاتین نابت ..ئەز دێ کچا خو دەمە گاڤانێ گوندی و نا دەمە کوڕێ حەجی عەلی .. ئەرێ سوفی ئەحمەدی وە دگوت .. باشە سوفی ئەحمەد، ما هەکە تو کچا خو بدەیە من ما دێ چ ژ تە کێم بت .. ما ئەژی نە ئێک ژ وە مە .. نە بابۆ نە سوفی ئەحمەدی کچا خو ب پاریکێت خوش یا مەزن کری .. کچا وی نەشێت شیڤا گاڤانی بخوت .. شیڤا من یا پێگۆتیە .. تێکەلا خارنا هەمی گوندی یە ..ئەو هەمی خەتێت منن .. کا بلا ئەز نە بمە گاڤانێ گوندی . . کا دێ ژ کیڤە بخو گاڤانەکی ئینن ؟ کی دێ بتە گاڤانێ وان ؟ هەکە ئەز دەوارێت خودان نەکەم، دێ ب چی چنە کاروانی ... » ل گەل هندی شوپێنەک ل عەردی هات، جرفەک ڤ گاڤانی کەت .. ئێک سەر رابوڤە .. دیت گایەکی چەندکا وی ژ قورمێ دارێ یا ڤەکری و گلدکێ نانی یێ د دەڤی دا .. بەزی گایی ... ب سەد کوتەکا گلدک ژ دەڤی ئینا دەرێ ... گلدک هەلگرت و کرە د چەندکێ دا . . . سەرێ خو بلندکر . . چاڤێت وی ڤ سەروکانیی و

مەخەلێ پەزی کەتن «ئەرێ ئاگرێ شڤانی هەلبۆ .. یا هە کادیا ئاگری یە .. نوکە گارانا تەنایە، یا باشتر ئەوە .. ئەز بچمە نک وان .. دا نانێ خو ب ئاڤا تەزی بخوم .. و پەبالەکا چاو شیری ژی ل گەل شڤانی ڤەخوم .. . نە ئەزێ وەستیایمە .. کەنگی دێ چمە وێرێ ؟ بلا، دڤێت هەر بچم دا مەتارێ خو ژی تژی ئاڤ کەم .. ئەرێ ب کەرەکی دێ چم .. ما ژ خو نە گۆتیە « مضایێ گاڤانی سواربینیا کەری یە .. ئێچا بلا ژ هەمی خێرا، سواربینیا کەری بارا من بمینت .. » رابوڤە . . چەندکا خو ل گەل مەتارێ ئاڤێ ب ملێ خو دانان چویڤێ خو ب دەستێ خو گرت ... دوو سێ پێنگاڤا چۆ وێڤە، کەرەک دیت .. چیڤەک لێدا ... کەر رابوڤە . . بوردا کەری گرت و ئێسک سەر خو هاڤێتە سەر پشتێ . . بەرێ کەری دا قاما نزاری . . کەری پێت خو گران کرن، نە دڤیا ل وێ شەرگەهێ تەحرێ سیبەرێ بهێلت... دوو سێ پێنەک ل بن زکێ کەری دان .. کەر رابو چار گاڤا ... دەمێ گاڤان ل سەر پشتا کەری نێزیکی مەخەلێ پەزی بی... دەنگەک هاتە گۆها . گۆهێت خو ڤەچنین «ئەڤە چ دەنگە .. مرۆڤن .؟ نە دەنگێ چو مرۆڤا نینە ... دەنگێ چیچک و زەلیلانە.؟ . بەلکی دەنگێ سەهانە . نەخێر دەنگێ سەها ژی نەیێ وەسانە . . یێت هە سەهـ ل بن سیبەرا دەحلێ گڤاندێ خالێ کەریم ،کەتینە خەوێ .. ئو وەک دەنگێ رادیویی یە . . ئەرێ ب خودێ هەما دەنگێ رادیویی یە .. دەنگی رادیویا شڤانی یە .. شڤانێ خودان رادیویە .. مە شڤانێت خودان رادیو ژی دیتن .. من رادیو ژی نینە . . . ما ئەز دێ بۆ گۆهێ خو دەمە رادیویێ .. کەس چو سترانا ب گاڤانی نا بێژت، تا گۆڤێ خو بدەمە رادیویێ . . . بەلێ شڤانی حەقێ هەی گۆهێ خو بدەتە رادیویێ . . . سپێدێ تا ئێڤاری سێ چار ئستران ب شڤانی و بێریڤانێ

تێنە گۆتن .. ئەرێ ل هەمی عەردا بەحسێ شڤانی یە... مەزنێ مالێ دبێژنێ :شڤانێ مالی یە .. تا وێ رۆژێ کوڕێ برایێ من دگوت :کتێبا مە بەحسێ شڤانی دکەت و شکلەکێ شڤانی یێ تێدا .. ئەرێ بچیک ل خاندنگەهی دزانن شڤان کی یە و چ دکەت؟ بەلێ گاڤانی نا نیاسن . ژ خالا وان ودرە گاڤان مرۆڤەکێ چەپەلە .. . ئەو ژی دحەقن . . ما بچیک چ دزانن ؟ مایێ بۆ وان بەحسێ شڤانی کری . بلا بۆ وان بەحسێ گاڤانی ژی کربا .. . نە خەتێت وانن . .خەتێت یێت ژ وان مەسترن .. بەحس، هەر بەحسێ شڤانی یە . . .بەلێ تا ل سەر تەنیرو کوچکێت بالاڤیا ژی کەس بەحسێ گاڤانی ناکەت . . . چو نینە هەمی دحەقن . . یێ نە حەق هەر ئەزم .. هەکە سالەکێ ئەڤ گوندە ما بێ گاڤان و هەر ئێک ژ گوندیا بیا گاڤانێ خو ژ نوی دا قەدرێ من زانن .. ئەرێ ئەو گوندێ هەر ئێک گاڤانیا خو بکەت، بلا کوند لێ بخوینت .. ئەڤ گوندە ژی هەر دێ بتە کاڤل هندی یێ وەسا بت . . ئەو گوندێ مرۆڤەکێ وەک من ژبیرکەت، خودێ ژی دێ رۆژەکێ وان ژ بیرکەت . .. ل گەل هندێ دەنگەک هاتە گۆها :

- گاڤان ..وا .. گاڤان.

گاڤان ل سەر ملێ خو زڤڕی . . بەرێ خو دا وارا، کەس نە دیت . . پێحەسیا کو ئەو دەنگ ل قاما نزاری هات . . بەرێ خو دا قاما نزاری . . پشتی کەر راوەستاندی .. گازی کر :-

- ئەو کی یە ؟ تە گازی منە ؟

- ئەرێ من گازی تەیە .
- دێ بێژە تە چ دڤێت ؟
- ما تو نزانی من چ دڤێت ... من دڤێت ل سەر پشتا کەری بهێیە خارێ . . . ما تو نە مرۆڤی ... ل ڤی شەرگەهێ تاڤێ، تو ل کەری سواربی ... ما خەلکی دەوارێت خو بەردانیە گارانێ دا بێهنا خو بدەن و بچەرن، یان دا تو لێ سواربی .

هێدی .. گاڤانی خو دکەری دا هاڤێت و ل گەل خۆ گۆت : خالۆ تو ژی یێ حەقی .. هەکە کەرەک ل ناڤ پەزی هەبا دا تو ژی لێ سواربی .. تو ما بوی، تە ژی یا خو گۆت .. بلا منا تە ژی بهێتە سەر باتمانێ » .

ئەزو شڤانو ئایەتوڵڵ

پێشکێشە بو کوردستانا ئیرانێ

بوتانی

ئاواز پەیمان و سۆزە
چپ و چبز و باهۆزە :
نەڤیچرکا جەگەرخوین
بۆکا چیایێ پیرۆزە

× ×

شڤانۆ لێخە لێخە
دەردێ دلان دەرێخە
کچ و کوڕ ئەڤیندارن
گۆڤەندێ خوەش هلێخە

× ×

بلۆر چەک و چەبەرە
شەڤ و رۆژ هەرە ودرە
کارێ مە کوردا ئەڤە
خەبات و کەیف و شەرە

× ×

گازی یا تە ژدل تێ
ژکوڤانێن دکول تێ
عەلۆمەلۆ دێ چ کن
پشتی رەشێ رەوشەن تێ

× ×

شڤانۆ هایێ هایێ
مەئیسا خو بەردایێ
ئیرۆ رۆژا خەباتێ
کێفەراتا دنیایێ

× ×

ب مۆزیکێ بەلاڤ کە
جارجار لمە سلاڤ کە
دلستانێ وار ب وار
ب ئاوازان گولاڤ کە

× ×

گازی بکە وار ب وار
هەڤ ببینن جار ب جار
ڤان شیرەتێن پر هێزا
ژبیر نەکن هەی هەوار

× ×

(شلدم بلدم) تەرقەشە
گازی یا تە ب رەوشە
هات سەر رۆبارێ مەزن
دژمن چ بکن بێ تەوشە

× ×

بەیف و دەنگ و ئاوازن
جەنگ و لەبز و تنازن
بێهنا ئشقێ ژچیا تێ
دۆزا پیرۆز دخوازن

× ×

ج شڤان ج بێریڤان
ژ ڤر هەتا ئێریڤان
گوند و بازار و چیا
هەمی بۆنە نێچیرڤان

× ×

ژنێچیرێ بەس ناکن
بگوتنا کەس ناکن
تەقەبۆ هەی تەقەبۆ
ژ (ئایەتوکا) حەز ناکن

× ×

رێ دۆرە دەلیف تەنگە بە
هنەر نەڤین و جەنگە
شڤانۆ لێخە لێخە
ئێڤارە لمە درەنگە

Institut Kurde de Paris

ووتەی زانستی

به بۆنەی « یادی (١٢) ساڵەی دەرچوونی رۆژنامەکەمانەوە « رۆژنامەی هاوکاری » که هەر لە ژمارە یەکی‌یەوە تا ئەمڕۆ هەوڵی بەرەوپێشەوەبردن‌و خزمەتی ووشەی کوردی داوە بە هەموو لق‌و بەشەکانی‌یەوەو هەمیشە هیوای وابووە کە چاوی مرۆڤی کورد بە ووتەی ناسك‌و جوان بە سوود بکاتەوەو فێری ئادابی هەمە جۆرەی بکات ، ئەمیش شان‌بەشانی هەردوو خوشکە قەشەنگەکەی « گۆڤاری بەیان‌و « رۆشنبیری‌نوێ » کە هەموویان دەزگای رۆشنبیری‌و بڵاوکردنەوەی کوردی دەریان دەکات .

وەکو لە هەمووان ئاشکرایە لێکۆڵینەوەو نووسینی زانستی لە رۆژنامەنووسی کوردیدا لە سەرەتاوە هەر نەبووەو ئەگەر بووبێتیش کەم بووە ، تا لە حەفتاکاندا گۆڤاری زانیاری ئەویش چەند ژمارەیەکی لێ‌دەرچوو لەگەڵ گۆڤاری پەروەردەو زانست کە ساڵی ژمارەیەکی لێ دەرچێ‌و یەك دوو گۆڤاری تریش ناوبەناو نووسینی زانستی تێدا بەدی دەکرا ئیتر ئاو بێنەو دەست‌بشۆ . . . تاکو ئێستاو ئەم لاپەڕەیەی بەردەستتان ، ئەمیش هەرچەند ساوایە بەڵام ئەبینرێ‌و بێگومان ساواش پێویستی بە پەروەردەو لاواندنەوە هەیە ئەمیشیان دەکەوێتە سەر شانی ئێوەی بەڕێز . . . . جا بۆیە دڵی ئەم لاپەڕەیە هەمیشە کراوەیە بۆ نووسینی بە پێزو پڕ سوود ، بۆ ئەوەی رۆژنامە نووسی‌ی کوردییش وەکو ووتەکان لە پێشاندا لاواز بووەو هەموو باس‌وخواسێکی تێدا نەبووە هەر بەو جۆرە نەمێنێتەوە ، من بەش بە حاڵی خۆم رێز لەم هەنگاوە دەگرم هەر لەبەر ئەم شتانەشە لە یادی « هاوکاری » دڵ‌و خۆشەویستمدا دەڵێم خۆزیا هەموو ساڵێك بە بەرگی ئاڵ‌وواڵاو نووسینی پڕ ماناوە لە کتێبخانەکانی ئێوەی بەڕێزدا جێگای خۆی دەگردەوە .

زانستی پزیشکایەتی :

بۆنی دەم

نوسینی : —— هیوا عومەر ئەحمەد

بۆنی ناخۆشی دەم (هالیتۆسس) ، لە خۆی‌دا نەخۆشی نی‌یە ، بەڵکو نیشانەی زۆرباری ناساغی‌و نەخۆشی ترە . زۆرجار دەم بۆن ناخۆشەکە هەست بە خۆی ناکاو دەوروبەری پێ وەرز ئەبێ. هەندێ‌جار هەستی پێ ئەکاو تامی دەمیشی لە گەڵا ناخۆش ئەبێ‌و زمانی تەڵخ ئەگرێ ، بەتایبەتی لە ئەنجامی کۆبونەوەو بۆگەن‌کردنی رووپۆشە خانەکانی ناودەم‌و خواردن‌و هەروەها کەم‌بونەوەی لیك لە کاتی خەوتن‌دا .

هۆکانی : هۆکانی بۆنی ناخۆشی دەم یان لە دەم‌و دان یان لە ئەندامەکانی تردان .

یەکەم : ئەو هۆیانەی لە دەم‌دا نین :

١ ـ نەخۆشی‌یەکانی بەشی سەرەوەی کۆئەندامی هەناسەدان، وەك هەوکردنی کیرفانۆچکەکانی لووت : «التهابات الجیوب الانفیه».

٢ ـ هەوکردنی بۆری هەواو کێم‌و نەخۆشی‌یەکانی سی‌یەکان .

٣ ـ ئەو مادانەی بۆنیان هەیەو پاش خواردنیان ، ئەگەنە خوێن‌و لە هەوای هەناسەدانەوەدا دەرئەکەون، وەك خواردنی (سیروپیاز) وخواردنەوەی (ئەلکهول)، یان خواردنی دەرمانی وەك (کلۆرال‌هایدرەیت)و ئەو پێك‌هاتووانەی مادەی (ئایودین)یان تیایە .

٤ ـ بۆنی خواردنی ناو گەدە ، وەك کاتی ڕشانەوەو قرتێنە .

٥ ـ هەندێ هۆی وەك (گیرانی ڕیخۆڵە ، لە کارکەوتنی جگەر ، لە کارکەوتنی گورچیلەو بەرزبوونەوەی ـ یوریا ـ لەخوێن‌دا) .

دووەم : ئەو هۆیانەی لە دەم‌دان :

١ ـ پیس‌و پۆخڵی دەم‌ودان .

٢ ـ پیس‌و پۆخڵی تاقمی‌دان .

٣ ـ گیرسانەوەی خواردن لە دەم‌وداندا لە ئەنجامی (دان شاشی ، کلوربوون ، کیفی‌دان ، دانی‌شکاو) .

٤ نەخۆشی‌یەکانی دان‌و پوك‌و کێم‌کردنی پوکی‌دان .

٥ ـ تێك چوونی فرمانی ئاسایی (فسیۆلۆژی)دەم. وەکو زۆر خواردنەوەی شلەمەنی ، تەڵخ گرتنی زمان ، کەم بوونەوەی لیك.

چارەسەرکردنی : چارەی بۆنی ناخۆشی دەم یان وەك پێشی ئەڵێن بۆنی ناخۆشی هەناسە ، لەسەر جۆرو هۆی دروست‌بوونەکەی ئەوەستێ . بۆ نموونە ئەگەر هۆکەی لەدەم‌دا نەبوو ، ئەوا چارەسەری نەخۆشی‌یە بنەڕەتی‌یەکە ، بۆنی ناخۆشی دەم ناهێڵێ .

پاش ڕشانەوە ، کورتەو زۆر نامێنێتەوەو پێویست بە چارە ناکات .

ئەبێ قرتێنە چار بکرێ بە ڕێك‌خستنی جۆرو هێندی خواردن‌و باشی جوینی خواردن . ئەگەر بۆنی پیازو سیر بوو ، ئەبێ خواردنی پیازو سیر کەم بکرێتەوە .

بۆنی ئەلکهول‌و ئەو دەرمانانەی باس‌کران ، بە بەکارهێنانی‌یەوە . بەڵام ئەگەر هۆی بۆنە ناخۆشەکە لە دەم‌دابوو ئەوا پەیڕەوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە پێویستن .

١ ـ پاك‌و تەمیزی دەم‌ودان ، (بە بەکارهێنانی فلچەو دەرمانی‌دان پاش گشت ژەمە خواردنێ ، یان ئاو لەدەم ڕادان) .

٢ ـ پاك‌و تەمیز ڕاگرتنی تاقمی‌دان .

٣ ـ ئاو زۆر خواردنەوە، ئەبێ رۆژی نزیکەی (٨) پەرداخ ئاو بخواتەوە .

٤ ـ چوونە لای دانسازو پزیشکی‌دان بۆ ، هەڵکێشانی دانی شکاو ، پڕ کردنەوەیان‌و هەڵکێشانی دانی کلۆر ، چارەسەری نەخۆشی‌یەکانی پوك ، چاك‌کردنەوەی تاقمی دانێ کە شل بێ یان توند بێ .

چەند پرسێکی زانستی دەربارەی خەو

— گێڕینی لەعەرەبییەوە / جەمال عومەر —

زۆربەمان لەوە ئاگادار نین کەخەو چ‌سوودێکی هەیە لەحەسانەوەو تەندروستی‌و بەردەوام‌بوونی ئەندامەکانی لەشدا ، هەروەها لەجوانی‌و گەشاوەیی ڕوخساردا ، هەیە هەوڵێ ئەوە ئەدات کەساتەکانی نوستنی کەم بکاتەوە . کاتێك هەست ئەکات کەنوستنی لەهەشت سەعات تێپەڕ ئەکات . یان بەواتایەکی دی خۆی ئەکاتە سەرپشك لەدیاریکردنی ژمارەی ئەو ساتانەی کەتیایاندا ئەنوێ، بێ‌ئەوەی ئەوە بزانێ کەپرۆسێسی نووستن یان خەو « عملیه النوم» بریتی‌یە لەپرۆسێسێکی میکانیزمی کەلە خۆوە لەلەشدا ڕوو ئەدات ، بۆیە ئەبینین کە دەست تێوەردانی ئەم پرۆسێسە بەکارێکی ئەوپەڕی زیان‌بەخش دائەنرێ بۆمرۆڤ .

شایانی باسە کە نووستنی مرۆڤ بەسێ قۆناغدا تێئەپەڕێ ، قۆناغی یەکەم بریتی‌یە لە قۆناغی باوێشك‌دان ، ئەمەش بەقۆناغی گواستنەوە دائەنرێ لەدۆخی بەئاگابوونێی تەواوەوە بەرەو بێ‌ئاگایی‌یەکی بەرەبەرەیی لەشتەکانی دەوروپشت . هەرچی قۆناغی دووەمیشە بریتی‌یە لەقۆناغی سووکە خەوتن ... قۆناغی سێ‌یەم‌و کۆتاییش بریتی‌یە لەخەوێکی قووڵێ تەواو، کەتیایا هەموو کردارە جیاوازەکانی وەکو هەناسەدان‌و لێدانی دڵ تیایانا دێنەدی . . . لەم قۆناغەدا ، خەوبینینی مرۆڤ دەست پێئەکات ، کەهەندێ لەزاناکان ئەم خەوبینینە بەپێچەوانە بوونەوەی شتە شاراوەکانی ویژدان‌و دەروون‌و کردارەکانی ناوەو لاشعور لەقەڵەم ئەدەن .

هەروەها باسەکە ئەوە دەرئەخات کە زانایان بۆیان ڕوون‌بۆتەوە کە (چاو) لەدوا قۆناغدا بەقووچاویی‌و لەژێرەوە دەیزوێ ،ئەمەش لەسەرئەنجامی ئەو نیشارەتە کارەباییانەی کە مۆخ لەڕێگەی ماسولکەکانەوە ئەینێرێ ،لەکاتێکدا لەش ـ لەبارودۆخێکی ئارام‌بووی تەواودایە .

هەروەها ئەو باسە ئەوە ڕوون ئەکاتەوە کەمناڵان پێویستیان بەشانزە سەعات نووستن هەیە ، ئەمە لەکاتێکا کەمرۆڤی پێگەیشتوو لەحەوت سەعات‌و نیوی زیاتر پێویست نی‌یە ، ئەم ژمارەیەش لەگەڵ بەساڵاچوونی مرۆڤا بەرە بەرە کەم ئەبێتەوە تاکو ئەبینین زۆربەی پیرەکان تووشی نەخۆشی شەوبێداریی ئەبن . بەڵام ئەو گرێیەی زاناکانی تووشی سەرسوڕمانێکی بێ‌پایان کردووە ئەوەیە کەنەنووستنی مرۆڤ بۆ ماوەی چواردە ڕۆژ ، ئەم نەنووستنە تەنها بەدوانزە سەعات خەوتن نەهێڵرێت‌و ئەم دوانزە سەعاتە جێگەی ئەو بێ‌خەوی‌یە بگرێتەوە .

هەروەها گشت ئەو نەخۆشی‌یانەی کەپەیوەندیان بەخەوەوە هەیە وەکو خەوزڕان بەهۆی دڵەڕاوکێ‌و نووستنی زیاد لەپێویست، ئەتوانرێ بەئاسانیی چارەبکرێ ئەگەر هاتوو ئەم چارەکردنە لەتەمەنێکی زووی بەساڵا نەچوودا جێ‌بەجێ بکرێ . دکتۆرەکان ئەوە دووپات ئەکەنەوە کە ئەو هۆکارە گرنگانەی وا لە مرۆڤ ئەکەن خەوێکی پڕ چێژ بەسەربەرێ بریتین لە بێ‌دەنگیی‌و نووستن لەژوورێکی نزیك لە ڕووەك‌و گوڵ‌و گیاو ، هەروەها دیوارەکانی ژوورەکە بەچەند ڕەنگێکی خامۆش‌و بێ‌دەنگ داپۆشرابن ، تاکو حەسانەوەیەکی تەواو بۆ مێشك بهێننەدی . ئەمە سەرباری ئەوەی واچاکترە کەمرۆڤ پێش نووستن بۆماوەی پێنج خولەك گوێ بۆ مۆسیقایەکی هێمن رابگرێ تاکو خەوێکی بێ‌دەنگ‌و خۆش بەسەر بەرێ .

کاتەکانی نووستنی مرۆڤ لەیەکێکەوە بۆ یەکێکی دیکە ئەگۆڕێ ، گەرچی لەیەك تەمەنیشدا بن ... هەندێك هەن لەشیان پێویستی بە (١٥) سەعات نووستن هەیە .. هەیشە پێویستی بە (٦) سەعات هەیە ، ئەمەش وائەکات کەنیشانەی تەمبەڵێ‌و تەوەزەلی لەو کەسە بەدوور بخەینەوە کاتێك ئەبینین کەلەسەر نووستنی زۆر ڕادێت .

هەروەها پێویستی‌ی مرۆڤ بۆ نووستن لەکەسێکەوە بۆ کەسێکی دیکە ئەگۆڕێ‌و لەوەرزێکیشەوە بۆ وەرزێکی دیکە جیاوازی هەیە .

Institut Kurde de Paris